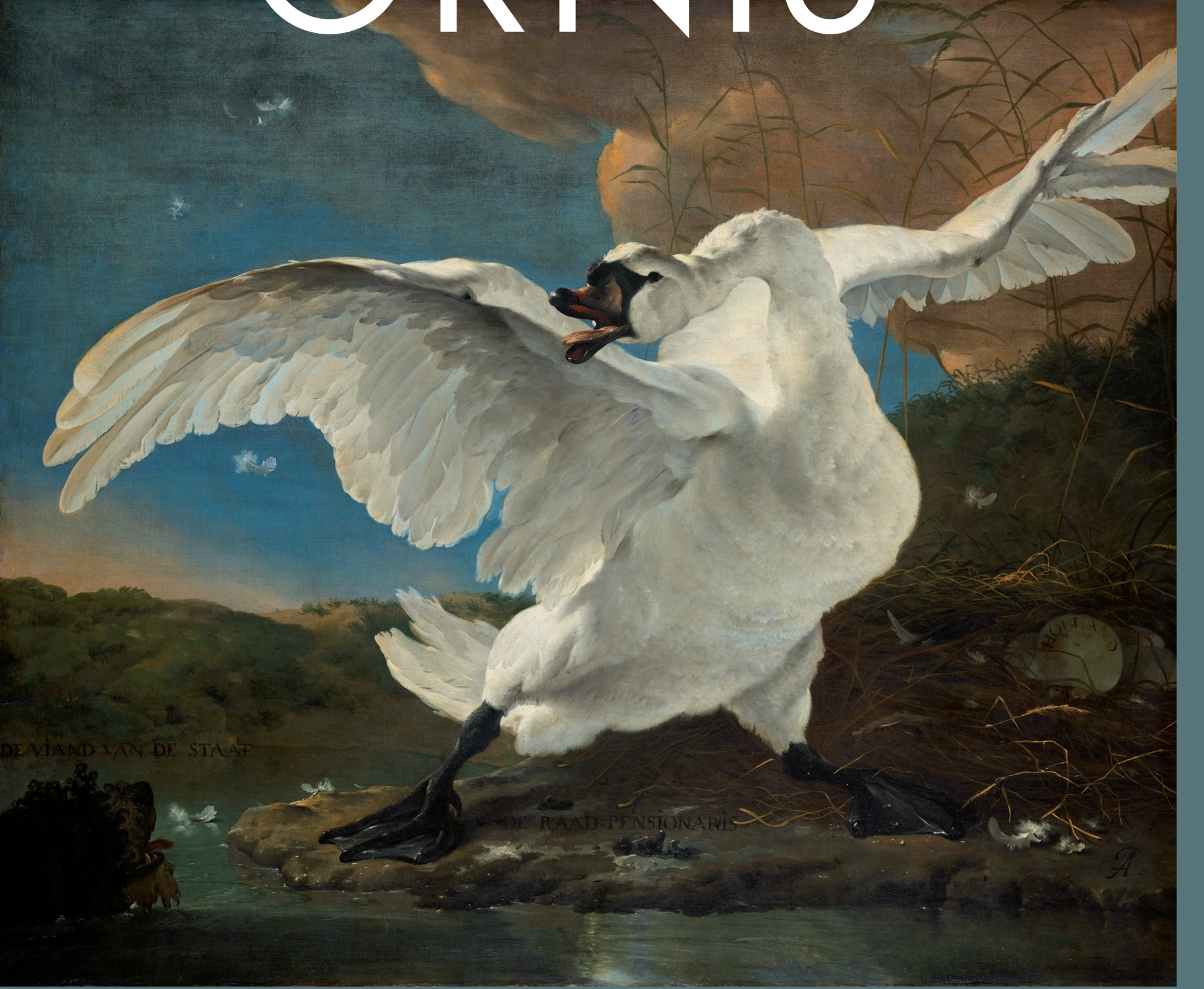


Kasım-Aralık 2025 | E-Dergi | orniskitap.com

ORNİS



BU SAYIDA

Gökçe Özder, Osman Ocak, Gülhan Tuba Çelik,
Efriuze Esra Alptekin, Ayça Örer, Doğukan İşler

GÖKÇE ÖZDER

Quentin Blake'i Nasıl Bilirsiniz?

Söz konusu çocuk edebiyatı olduğunda yazarlardan daha ünlü, hiç olmazsa yazarlar kadar ünlü illüstratörlerle karşılaşmak pek de garip değil. *Charlie'nin Çikolata Fabrikası*, *Matilda*, *Cadılar* gibi kitaplarıyla dünyaca ünlü yazar Roald Dahl'la özdeşleşmiş illüstrator Quentin Blake de onlardan biri. Blake'i Roald Dahl'dan ayrı anmamak ona epeyce haksızlık olur gibi geliyor. Kendi yazıp resimlediği kitapları bir yana, Russell Hoban, Joan Aiken, Michael Rosen gibi dünyaca ünlü pek çok yazarın kitabını da resimlemiş bir isim Blake. Ayrıca başta Hans Christian Andersen Ödülü olmak üzere pek çok ulusal ve uluslararası ödülün de sahibi.

1932'de Londra'da doğan Quentin Blake kendini bildiğinden beri çizdiğini söylüyor. İlk çizimi ise *Punch* adlı dergide, henüz on altı yaşındayken yayımlanmış. Resimlediği ilk çocuk kitabı 1960 yılına ait, John Yeoman'un *A Drink of Water*'ı. 1968'de kendisinin yazıp çizdiği resimli kitap *Patrick*'in yayımlanmasıyla çizerek kariyerine yazarlığı da eklemiş. Roald Dahl'la tanışması ise 1978 senesinde gerçekleşiyor. Dahl'ın yazdığı *The Enormous Crocodile* (İrkiyım Timsah) isimli kitap Blake'in de resimlediği ilk Dahl kitabı oluyor. Dahl'ın öldüğü 1990 senesine dek işbirliği içinde çalışan ikili âdeta birbirini tamamlayan iki figür hâline gelmiş.

Bir illüstrasyona metrelerce öteden baktığınızda bile Quentin Blake'e ait olup olmadığını anlayabiliyorsunuz. Öyle ki geçtiğimiz senelerde, en az çizimleri kadar karakteristik olan el yazısı Blake'in internet sitesinde, kendi resimlerinin olduğu kupa bardaklarda ve kimi kitaplarda kullanılmak üzere bir fonta dönüşürülmüş. Peki Quentin Blake'in çizimlerini bu derece karakteristik kılan ne? Kaynağını karikatürden alan bu tarz tıpkı onlar gibi abartılı detaylara sahip. Kirpi saçlı çocuklar, örümcek kafalı yetişkinler, gaga burunlu koca karılar, pençe elli, uzun tırnaklı yetişkinler Blake'in çizimlerinin vazgeçilmezleri. Sanki şöylece bir çiziktirivermiş gibi, kusurlarla dolu görünen resimlerin bütününe baktığınızda ise detayların içinde kayboluyor, ânı ve karakteri yaşamaya başlıyorsunuz. Roald Dahl ile Quentin Blake'in bu derece uyumlu olmasının sebebi Dahl'ın yarattığı kusursuzluktan, muhteşemlikten, sorunsuzluktan uzak çocuk dünyasını Blake'in kusurlarla, abartıyla bezeyerek can verdiği kahramanlarının birbirini tamamlaması olsa gerek.



Kişisel web sitesinden alınmıştır.

Blake'in resimlerini bir çırpıda çizmiş gibi görünmesine bakmayın. Her bir çizim ciddi bir planlama ve hazırlık gerektiriyor. Hele de söz konusu olan tek bir çizim değil de bir dizi çizimse işin içine kullanılan teknik ve aracın metnin atmosferine uygunluğu, çizimin sayfadaki metinle uyumu, eylem ve karakterin sürekliliği gibi faktörler giriyor. Üstüne üstlük bir de tüm bunları kendiliğinden olmuş kadar doğal göstermek gerekiyor. Görünen o ki tüm kitaplarını aynı titizlikle çizen Blake'in başarısı pek de öyle tesadüf değil.

Roald Dahl, içinde kendisi ve en ünlü kitabı *Charlie'nin Çikolata Fabrikası* hakkında bolca giz barındıran kitabı *Benek Tozu* ve *Diğer Müthiş Sırlar*'da Quentin Blake için de birkaç bölüm ayırır. “Koca Sevimli Dev, Bayan Trunchbull, Bay Kıl ve Cadılar Cadısı gibi karakterlere benim tasvirlerimden çok Quentin'in çizimleri hayat verdi,” diyen Dahl, birlikte çalıştıkları her bir kitapta nasıl olup da Blake'in ustalıklarla çizişini seyrederken büyülendiğini anlatır. Yalnızca bu satırları okurken bile ikilinin yıllardır süren beraber

çalışma pratiğinin sonucundaki muhteşem uyumu fark edebiliyorsunuz.

Quentin Blake'i her defasında Roald Dahl'la birlikte anmayı alışkanlık edinsek de deneyimli illüstratörün kendi yazıp çizdiği kitaplardan söz etmemek ayıp olur. Blake en yeni kitaplarından, Türkçeye *Tatlıçayır*lar olarak çevrilmiş *The Weed*'in ilhamını bir çatlakta büyüyen ottan almış. Her sabah Londra'daki bahçeli evinden çıkıp iki dakika mesafedeki ofisine giden sanatçı bir sabah kaldırımıyla bahçe korkulukları arasında büyüyen küçük bir ot fark eder. Ömrü pek de uzun olmayacak olan bu ot dünyanın belirsiz geleceğini ve kuraklığın muhtemel sonuçlarını anlattığı *Tatlıçayır*lar için sanatçıya ilham olur. Umutlu bir anlatı sunan bu resimli kitap, beklenmedik bir anda oluşan kocaman bir yarıktaki mahsur kalan *Tatlıçayır* ailesini ve onları kurtarmak üzere harekete geçen evcil kuşları Cici ile onun özel tohumunun çabasını anlatır.

Şimdilerde 92 yaşını deviren Quentin Blake emekli olup bir köşede kahvesini yudumlamak yerine en iyi

bildiği şeyi, çizmeyi sürdürüyor. Onun Roald Dahl'la birlikte hazırladığı pek çok kitabı Türkçede bulmanın yanı sıra Blake'in yazıp resimlediği *Gökte Bir Tekne*, *Beyinsiz*, *Üç Küçük Maymun*, *Tatlıçayır*lar kitaplarını da güzel çevirileri ve elbette harika illüstrasyonlarıyla Türkçesinden edinebilmek büyük şans doğrusu. Blake'e doyamayanlara Joan Aiken'in resimli kitabı *Uyurgezer Ayı*'yı da Türkçede bulabileceklerini söylemeden geçmeyelim.

DİKKATİMİZİ ÇEKTİ

ATELYE: EDEBİYAT VE EKOLOJİ

Hazal Bozyer (Editör)
Vakıfbank Kültür Yayınları
Temmuz 2025, 162 sayfa

Ateleye: Edebiyat ve Ekoloji, edebiyatla ekolojik düşünce arasındaki çok katmanlı ilişkiyi irdeleyen yazılardan oluşan bir derleme. Yeni doğa yazını, mavi beşerî bilimler, somatik ekoloji, posthümanizm ve maddeci kuram gibi güncel yaklaşımlarla kaleme alınan bu yazılar; roman, öykü, kişisel anlatı, deneme ve eleştiri türlerinde doğa ile kuran anlatı ilişkisini sorguluyor.



Sustuktan Sonra Konuşan Adam: Tevfik Fikret

OSMAN OCAK



Türk edebiyatının önemli isimlerinden biri olan Tevfik Fikret Servet-i Fünun edebiyatının kurucusu olarak anılmaktadır. Recaizade Mahmut Ekrem'den lise yıllarında Mekteb-i Sultani'de edebiyat dersleri alan Fikret, edebiyatta yapacağı yeniliklerinde temelini bu sayede edinmiştir. Özellikle Recaizade Mahmut Ekrem'in *Ta'lim-i Edebiyyât* kitabında yer alan bilgiler Fikret'in zihninde yeniliklere ufuk açan bir çizgi yaratmıştır.

Recaizade Mahmut Ekrem sayesinde *Servet-i Fünun*'un başına geçen Fikret, dergi etrafında bir araya getirdiği yazarlar sayesinde yeni bir akımın da öncüsü durumuna gelmiştir. *Servet-i Fünun* dergisi etrafından gelişen bu akım ayrıca Edebiyat-ı Cedide olarak da anılmıştır. Edebiyat-ı Cedide 1896-1901 yılları arasında *Servet-i Fünun* dergisi etrafında gelişen edebiyat akımının adıdır. Edebiyat-ı Cedide (Yeni Edebiyat) kavramını ilk kez Tanzimat sonrası Batı'ya açılan Türk edebiyatını nitелеmek amacıyla eski edebiyat (edebiyat-ı atıka) kavramının karşısı olarak Namık Kemal kullanmıştır. Servet-i Fünuncuların bir topluluk oluşturmaları ve kendi yapıtları, sanat anlayışları için bu sözü benimsemeleri, kendilerine ad edinmeleri, ayrıca eski-yeni tartışmasının bu dönemde kümelenmelere yol açması, sonradan edebiyat tarihçileri tarafından da "Servet-i Fünun Edebiyatı"nın bu adla anılmasına yol açmıştır. Gerçekten Servet-i Fünunculara gelinceye dek yenilikçiler bir topluluk oluşturabilmiş degillerdir. Ama Divan edebiyatına karşı çıkarak yeni bir edebiyat oluşturmaya çalışmaları göz önüne alınırsa "Edebiyat-ı Cedide" kavramının genelde Tanzimat sonrası Türk edebiyatı için kullanılması da yanlış sayılmaz. Kaldı ki Servet-i Fünuncuların ustaları da onlardır. Bu nedenle edebiyat tarihi değerlendirmelerinde daha özel bir ad olarak Servet-i Fünun edebiyatının yeğlenmesi daha doğru, hem daha belirleyici olacaktır.

Osmanlı Dönemi edebiyatında yeni bir akım olarak karşımıza çıkan Servet-i Fünun dönemi Tevfik Fikret'in yönlendirmesiyle edebiyatımıza farklı bir bakış açısı getirmiştir. Genç yazarları bir araya getiren Fikret ayrıca kadın yazarların eserlerine de bu dergide yer vermiştir. Birçok yazarın şiir ve romanlarına yer verilmiş ayrıca Tevfik Fikret'te önemli şiirlerini bu dergide yayınlanmıştır. 1897 yılında *Servet-i Fünun* dergisinde yer alan şiirlerini *Rûbab-ı Şikeste* kitabında yayınlamıştır. Derginin kapatılmasının ardından Tevfik Fikret ilk şiir kitabı *Rûbab-ı Şikeste*'nin geliştirilmiş baskısını yayımlamıştır. Tevfik Fikret'in *Servet-i Fünun*'da yer alan şiirlerini bir araya getirdiği kitabı için 24 Aralık 1899'da baskısı için, 9 Şubat 1900'de satışa çıkarılması için izin almıştır *Rûbab-ı Şikeste*'nin ismineyse Hüseyin Kazım'ın ona hediye ettiği bir kitapta gördüğü, elinde kırık bir "lir" bulunan kadın çiziminden esinlenerek karar vermiştir. Fakat Fikret, yine de te-

reddüt içindeydi. Mehmet Rauf, *Servet-i Fünun*'un, 9 Şubat 1900'deki sayısında Tevfik Fikret'in, bu tereddütünün nedenini "Hayat ve Hususiyet" adlı yazısında şu şekilde belirtmiştir:

"Ah Rauf... onların, şimdi de, layikiyle anlaşılmasından korkuyorum. Ah, onları bizzat benim okumam kaabil olsaydı.. Vezinlerine, en ufak hususiyetlerine varıncaya kadar belirterek, canlandırarak bütün okuyuculara okumam kabil olsaydı..."

26 Ocak 1900'de geliştirilmiş ikinci baskısı yapılan *Rûbab-ı Şikeste* kitabı Tevfik Fikret'in ilk şiir kitabıdır. O dönem için heyecanla karşılanan ve geniş bir okuyucu kitlesine ulaşan bu kitaba yönelik en keskin eleştiriyi 1911 yılında *Genç Kalemler* dergisinin Nisan sayısında Ömer Seyfettin'in "Yeni Lisan" makalesinde görmekteyiz. Bu makalede Ömer Seyfettin, dilde sadeleşme hareketinin Edebiyat-ı Cedide yazarları tarafından engellendiği, dilimizin Fransızca kelimelerle doldurulduğu, hatta dönemin en ünlü yazarlarından Tevfik Fikret'in çok satan *Rûbab-ı Şikeste* kitabına dahi kendiliğinden bir isim bulamadığını Fransız şairi Émile Bergerat'ın *La Lyre Brisee* (Kırık Lir) kitabından aşırıldığını belirtmiştir. Ne yazık ki araştırmaya dayandırılmadan yapılan bu itham günümüzde de bazı yazarlar tarafından da referans alınmaktadır. Fransız edebiyatının önemli isimlerinden Émile Bergerat'n *La Lyre Brisee* kitabı, *Rûbab-ı Şikeste*'den üç yıl sonra yayımlanmıştır.

Ömer Seyfettin'in yapmış olduğu ithama Tevfik Fikret herhangi bir cevap vermemiştir. Fakat yukarıda da bahsedildiği gibi Émile Bergerat'ın kitabı *Rûbab-ı Şikeste* yayımlandıktan altı yıl sonra okuyucuya sunulmuştur.

Fikret kitapları ve şiirleri dışında da yaşam tarzı açısından eleştirilere maruz kalmıştır. Fikret'in hayatının önemli bir dönüm noktası olan Aşîyan'ın inşası ve burada eşi ve oğluyla yaşam sürmesi inzivaya çekildiği yer olarak nitelendirilmiştir. Fikret, Aşîyan'ı şehrin gürültüsünden uzak ilham alacağı bir yer olarak seçmiştir. Burada ikamet etmeye başladığı dönemden itibaren de toplumdan etkilenmiş ve birçok eserini bu yerde kaleme almıştır.

Mekteb-i Sultani'de 1909-1910 yılları arasında müdürlük görevi yürüten Fikret burada uyguladığı sistemli eğitim programı nedeniyle de birçok eleştiriye maruz kalmış bu nedenle de çok sevdiği Mekteb-i Sultani'den istifa etmek zorunda kalmıştır.

Servet-i Fünun döneminde Ahmet Mithat Efendi'nin "Dekadan" yakıştırmasına göğüs geren Fikret hem yaşadığı dönemde, hem de ölümünden sonra sanat ve edebiyat anlayışı açısından eleştirilmiş. Çoğu zaman tarihî gerçeklerle dahi örtüşmeyen bu eleştirilerden bir tanesini Yakup Kadri (1889-1974), Birinci Dünya Savaşı'nın ikinci yılında (1915) Ada vapurunda karşılaştığı Fikret'in doktorların tavsiyesi üzerine Heybeliada'da hava

kürü yaptığını ve çok hasta olduğunu, harp yüzünden tedavi için oğlunun yanına gide-
mediğinden yakındığını hatta İttihatçılara kızdığını, onların yüzünden bu harbe girdiklerini, zavallı milletin kanının maceraperestler yüzünden oluk oluk akıtıldığını söyleyerek 80 yaşında kaleme aldığı *Edebiyat ve Gençlik Hatıralarım* adlı kitabında Fikret'in ağzından şu cümleleri iletir:

"Ümid ederim ki, çok sürmez bu. Yegane tesellimi bu ümitte buluyorum. Dün Marne, bugün Verdun derken gelip kurtarırlar elbet..."

Son cümleye kadar vapurda yaşanan konuşmalara yönelik söylenecek pek bir söz yok, fakat son cümlede belirtilen "Verdun" muharabeleri (21 Şubat-18 Aralık 1916) Fikret'in ölümünden yedi ay sonra başlamış, Fransız ve Alman tarafından toplam üç yüz bin kişinin ölümü ile sonuçlanmıştır.

1939 yılında *Yeni Sabah* gazetesi bir anket yayınlar "Fikret'in Heykelini mi Dikelim Yoksa Eserlerini mi Yakalım?" Ankete pek çok yazar katılır. Yazarların bir kısmı Fikret'i eleştirirken bir kısmı lehine yayınlar yapmıştır. Bu anket, özellikle dönemin entelektüel çevrelerinde büyük yankı uyandırmıştır. Tartışmanın merkezinde Tevfik Fikret'in fikirleri, sanat anlayışı ve onun Cumhuriyet dönemi düşünce dünyasındaki yeri vardır.

Tevfik Fikret, II. Meşrutiyet ve sonrasında özellikle din, gelenek ve devlet anlayışı konularında eleştirel şiirleriyle tanınmış bir şairdir. Laik, Batılı ve bireyci düşünceleri nedeniyle muhafazakâr çevrelerin tepkisini çekmişti. Buna karşın, Cumhuriyet'in kurucu kadroları ve ilerici aydınlar arasında bir kahraman olarak görülmüştür.

Yeni Sabah gazetesinin anketine pek çok yazar, şair ve düşünür katıldı. Bir grup aydın, Tevfik Fikret'in özgürlükçü ve ilerici fikirlerini savunmuş, onu bir düşünce öncüsü olarak görmüştür. Diğer bir grupsa Fikret'in özellikle din karşısı söylemini sert biçimde eleştirmiş ve onun fikirlerini toplum için "zararlı" bulmuştur.

Tartışma giderek derinleşmiş ve Sabiha Sertel, Zekeriya Sertel'de bu tartışmaya katılmıştır. Serteller, Fikret'in ilerici fikirlerini savunan bir çizgide yer alır. Bu noktada tartışma sadece bir edebiyat tartışması olmaktan çıkarak düşünsel ve ideolojik bir hesaplaşmaya dönüşmüştür. *Sebilürreşad* dergisinin kurucusu Eşref Edip, Fikret'e sert bir şekilde karşı çıkmıştır. Fikret'in "medeniyet", "din", "vatan" kavramlarına yaklaşımını eleştirir ve Mehmet Akif Ersoy'un temsil ettiği değerlerle karşılaştırır. Böylece mesele "Fikret mi, Akif mi?" tartışmasına evrilir.

Fikret, laiklik ve Batıcılık ekseninde modernizmin simgesi olarak görülür. Akif ise İslamcı, milliyetçi ve geleneksel değerleri savunan bir şairdir. Eşref Edip'in de bu tartışmalara müdahil olmasıyla olay Fikret ve Akif kavgasına dönüşmüştür.

Sabiha Zekeriya Sertel, *Tevfik Fikret-Mehmet Akif Kavgası* kitabını 1940 yılında yayın-

DENEME

lar. Bu kitapta Sertel, tartışmanın sadece iki şairin karşılaştırılmasından ibaret olmadığını; Türkiye’nin modernleşme yönünü, laiklik-İslamcılık ekseninde bir düşünsel kırılma hattını yansıttığını savunur. Kitap, Cumhuriyet döneminin fikir ortamında önemli bir belge niteliği taşır.

Eşref Edip (tam adıyla Eşref Edip Fergan) bu tartışmaya *İnkılâp Karşısında Âkif-Fikret, Gençlik-Tan’cılar: Kurtuluş Harbi’nin Kaynağı İstiklâl Marşı mı, Tarih-i Kadîm mi?* adlı kitapla cevap vermişti. Sabiha Sertel aynı yıl *Sebilürreşadçıya Cevap* kitabını yayınladı. Sertel Fikret’i savunur: Onu “İslam düşmanı” değil, çağdaşlaşmayı savunan bir aydın olarak gösterir. Akif – Fikret karşılaştırmasının, aslında iki farklı ideolojinin -laiklik ve İslamcılığın- karşı karşıya gelmesi olduğunu vurgular. Eşref Edip ve Sebilürreşad çevresinin fikirlerini gericilik olarak nitelendirir. Tartışmayı kişiler üzerinden değil, fikirler üzerinden yürütür. Cumhuriyet devriminin Fikret’in fikir dünyasıyla uyumlu olduğunu savunur.

Bu olaydan üç yıl sonra 1943 yılında Eşref Edip tarafından *Pembe Kitap: Tevfik Fikret’i Beş Cepheden Kırk Muharririn Tenkitleri* adlı kitap yayımlanmıştır. Kitap, Fikret’e karşı kaleme alınmış 40 ayrı eleştiriye bir araya getirir. “Beş cephe” başlığı altında Fikret’in Fikret’in Sanatkarlığı ve Şairliği, Fikret’in Şahsi Ahlakı Hakkında, Fikret’in Vatan ve Millet Cephesi Hakkında, Fikret’in Fikir Cephesi Hakkında ve Fikret’in İman ve Akidesi Hakkında yazılar bir araya getirilmiş ayrıca Fikret’in toplum üzerindeki etkileri tartışılmıştır.

Osmanlı’nın son döneminde edebiyat sahnesine adım atan Tevfik Fikret, yalnızca şiirleriyle değil, düşünceleriyle de bir çağın vicdanı olmuştur. O, kalemiyle eski ile yeninin çatıştığı bir dönemde, ilerlemenin, aklın ve insanlık değerlerinin sesi olmayı seçmiştir. Ancak bu ses, her zaman hoş karşılanmamıştır. Yaşadığı dönemde kimi çevreler onun sanatını fazla Batılı, düşüncelerini fazla cesur bulmuş; ölümünden sonra dahi adı etrafında bitmeyen tartışmalar sürmüştür.

Né var ki Fikret’in büyüklüğü, bu tartışmaların çok ötesindedir. Eleştiriler onu yıpratmak bir yana, düşüncesinin derinliğini daha görünür kılmıştır. Çünkü Fikret, her şeyden önce tutarlı bir sanatçıdır: İnandığını söylemiş, düşündüğünü yazmış ve vicdanını susturmamıştır. Onu anlamak, sadece bir şairi değil, bir dönemin aydınlanma arayışını anlamaktır. Belki de bu yüzden, üzerinden yüzyıl geçse de Tevfik Fikret hâlâ konuşuluyor, hâlâ tartışılıyor. Çünkü gerçek sanatçılar, sustuktan sonra bile düşüncelerini konuşmaya devam ederler.

İleri Okumalar

Kenan Akyüz, *Tevfik Fikret* (Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, 1947).

Eşref Edip, *Pembe Kitap: Tevfik Fikret’i Beş Cepheden Kırk Muharririn Tenkidleri* (1943).

Hikmet Feridun Es, *Tanımadığımız Meşhurlar*, haz. Selçuk Karakılıç

(İstanbul: Ötüken Yayınları, 2009).

Hüseyin Kazım Kadri, *Meşrutiyet’ten Cumhuriyete Hatıralarım*, haz. İsmail Kara (İstanbul: İletişim Yayınları, 1991).

Yakup Kadri Karaosmanoğlu, *Edebiyat ve Gençlik Hatıralarım* (Ankara: Bilgi Yayın Evi, 1969).

Ahmet Bedevi Kuran, *Osmanlı İmparatorluğu’nda İnkılap Hareketleri ve Millî Mücadele* (İstanbul: Çeltüt Matbaası, 1959).

Şemsettin Kutlu, *Servet-i Fünun Dönemi Türk Edebiyatı Antolojisi* (Ankara: Remzi Kitabevi, 1981).

Atilla Özkırımlı, *Türk Edebiyatı Ansiklopedisi*, (İstanbul: Cem Yayınevi, 1987).

Sabiha Z. Sertel, *Tevfik Fikret ve Mehmet Akif Kavgası* (İstanbul: Tan Matbaası, 1940).

———, *Tevfik Fikret İdeolojisi ve Felsefesi* (İstanbul, 1946).

———, *Sebilürreşatçıya Cevap* (İstanbul: Tan Matbaası, 1940).

Sabiha Sertel ve Zekeriya Sertel, *Davamız ve Müdafamız* (İstanbul: F-K Basımevi, 1946).

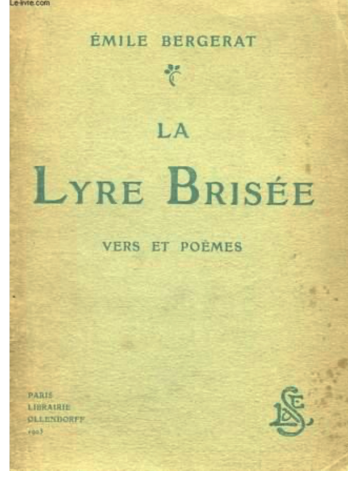
Ömer Seyfettin, “Yeni Lisan,” *Genç Kalemler* 2, no. 1 (Nisan 1911), Selanik.

Ahmet İhsan Tokgöz, *Matbuat Hatıralarım*, 1888–1923 (İstanbul: Ahmet İhsan Matbaası Ltd. Şti., 1930).

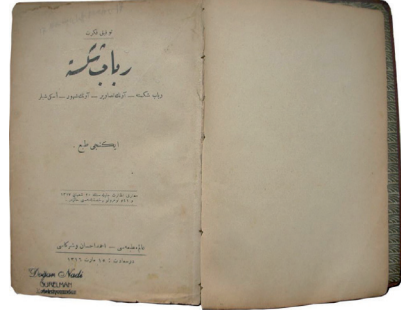
Halit Ziya Uşaklıgil, *Kırk Yıl* (İstanbul: Sulhi Garan Matbaası Koll. Şti., 1969).

Hüseyin Cahit Yalçın, *Edebiyat Anıları* (İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1975).

Gül Mete Yuva, *Modern Türk Edebiyatının Fransız Kaynakları* (İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2011).



La Lyre Brisée (1903)



Rûbab-ı Şikeste (26 Mart 1900)



Émile Bergerat (1845-1923)

DİKKATİMİZİ ÇEKTİ

BOŞLUKLAR

Caner Almaz
İthaki Yayınları
Ekim 2025, 224 sayfa



Caner Almaz, *Yaşamaklar* (2021) ve Notre-Dame de Sion Edebiyat Ödülü’ne layık görülen *Duvarlar*’ın (2024) ardından *Boşluklar* ile yakın tarihimize bir pencere aralayan üçlemeyi tamamlıyor: Aşk, dostluk, dayanışma, idealler ve ihanetle sınanan bir kuşağın buruk umudunu ağaçların altında yeniden yeşertenlerin hikâyesi, her şeyin bittiği yerde başlayan yepyeni bir geleceği işaret ediyor.

GÜLHAN TUBA ÇELİK

Her Şeyin Limonlusu

Kaldırımda durup bütün dijital bankalara sırayla giriyorum. 717284, 717284. Halk Bankası, İş Bankası, Ziraat, Garanti, Akbank, Qnb. Şifre yanlış diyor bazıları. 727284 olmuş bunlar. Diğerleri de olur birkaç gün içinde. Hepsi aşağı yukarı aynı zamanlarda güncelleme istiyor. Hiçbirinde para yok. Bakiyemin olmadığını biliyorum ama KMH hesaplarının ya da kredi kartlarının dibinde de kalmamış. Kaldırımda, Kim Market'in önündeyim. Alacağım acil bir şey yok aslında. Cebimde on lira nakit de yok. On liranın akbillere bile konmadığını geçenlerde öğrendim. Hükmü zaten bitmiş. Kim Market'in önündeki kaldırımda, içeri girmeyi deli gibi isteyerek bekliyorum. Birbirine bağlı hesaplar, eksi bakiyeler, kartlar. Uygulamalara yeniden girmem hiçbir şeyi değiştirmiyor. Harcanacak bir kuruş kalmamış. İhtiyacım olan acil bir nesne yok aslında. Deodorant ve Orkid'im var. Benim için en mühim iki şey. Geri kalanlar bu ikisi kadar önemli değil. Kokmanın ya da kanamanın utancını yaşayamam herkesin içinde. Yine de girmek istiyorum markete. Akşam yemeğini atlarım. Aç uyuduğum akşamların sabahındaki güçlü sıçmayı seviyorum ama bir şeyler çiğnemek istiyorum işte. En azından bir dolaşayım. Ev üstüme gelmeden önce biraz daha dışarıda kalayım. Şu elmalı minik turtanın dokuzunu da öyle güzel yerim ki. Elmalı her şeyi çok severim. Eski bir arkadaşım, elma fakirin baklavasıdır, derdi. Uzak köylerde, yoksul evlerde erişimi en kolay tatlı. Beyni mutsuz olmak için daima bahaneler üreten birine biraz şeker. Gariban turnusolü. Sonra şu yeni çıkan tuzlu karamelli Eti Puf'lar. Dört tane, beş tanesi üst üste. Lavinia'nın limonlu çikolatası. Çikolata yemişken biraz muz. Muz yemişken de üst üste iki Nogger. Peynir, zeytin ve ekmek almayı bıraktım ama birkaç güne yumurta almam gerekecek.

Düşündükçe zoruma gitti. Marketten çıkıp ağzımı havaya açtım. Gözyaşlarım ben hiç istemeden öyle sıcak sıcak akarken etrafımı çevreleyen sitelere baktım. Örnektepe. Üsküdar'ın en popüler yerlerinden biri. Evler şimdiden beş altı milyon olmuş. Çoğunun tuzu kuru. Etrafta neredeyse insan kadar evcil hayvan da görürsün. Zemin sağlam. Büyük İstanbul depremi için ölmeme garantisi veriyor uzmanlar. Ben de o yüzden geldim. Etrafımı çevreleyen sitelere bakıyorum. Pahalı sitelere. Üstünde pahalı kıyafetleriyle kendi-

me. Şurada beni gören, üç akşamdır akşam yemeğini atladığımı tahmin etmez. Evime iki buçuk aydır zeytin, peynir almadığımı. Kendimi zayıflarım diye avuturken nedense şiştigimi. Gittikçe yağlanan bir orta yaş kadını. Geçenlerde bir akşam, sadece pilavı olmak zoruma gittiği için yiye-medğim pirinç pilavını. Bu mevkideki herkes kadar nezhim dışarıda. Taşınalı çok olmadı. Ama kesinlikle sırtmayacak bir biçimde buraya aitim. Hepimiz birbirimize bu kadar benzemişken ben neyi olduramadım pek anlamadım. Aslında herkesle aynı şeyi yaptım. Göçmen nüfusuyla ünlü kalabalık ilçemden ayrılıp işletme okudum önce. Kendim gibi neşeli kızlarla kanki oldum. Okul bitip Sakarya'dan gelince 4. Levent'in sağına soluna dağıldık ekipçe. Hepimizin boy boy plazası oldu. Girdik çıktık oralara. Giyindik süslendik. Moda olan hiçbir şeyden kaçınmadık. Instagram'daki sitori patlamasıyla aynı anda patladık biz de. Vizeler uçaklar Kuzeyli trenler Likya yolları Doğu turları kafeler Gratisler alışverişler gelen kargolar iadeler yeniden sitoriler. Kızlar kasım gülleri alındı mı'lardan tekne de köprüye yazı yazmalı evlilik tekliflerine, oradan dört taş ve ajdalara zıpladı çoğu. Biz kalanlarla birbirimize tutunduk. Tweetler okuyup erkolarımız narsist çıktı diye kendimizi avuttuk. Son trenler de kaçıp menopoza doğru yuvarlanınca keditapar, ittapar oldu bazılarımız. Onlarla da kafelerde oturduk. Biz sandalyelerin tepesinde, onlar soğuk kaldırımlarda, bekledik durduk. Almaya ve yemeye yetmemeye başladı maaşımız. Krediler çekip topladıkça daha da açıldık. Kapat-tığımızı da harcamaktan kendimizi alamadık. Fitneslere mi gidilmedi, ağırlık mı çalışılmadı, pilates yoga mı yapılmadı. Ama kendimizi yine bir masanın başında yiyip içerken bulduk. Kendi adıma en çok benim bahanem vardı. Her gün Esenler'den Levent'e üç saatim yolda geçiyordu. Bana hiç hitap etmeyen bir mahalleye dönüyordum akşamları. Bu bir milyonluk ilçeye henüz her yer çamurlu bir tarlayken yerleşmiş dedem mal paylaşımında adil olmadığı için iki amcamla konuşmuyorduk. Bu durum aynı apartmanda yaşamayı gerilimli kılıyordu. Bunamaya başlayan dedemin hayal gücü de sınıır tanıyordu. Esenler'e ilk geldiğinde sahibi olduğu dolmuş hatunu ve memeleri hatırlardı en çok. Minibüs şoförü müşterisini tanırdan memelerine bir bakayım kurbanım'a uzanan geniş bir literatürü vardı. Dikkatli olunmazsa gelini, kızı, torunu acımaz avuçlardı merdivenlerde. Babam da ayrı bir dünyaydı. Babasının minibüsünü toplasan on yıl sürmüş sürmemiş, dört katlı apartmanı dikince kaytarmaya başlamış, sonrakı yirmi yıl da apartmanın altındaki depolardan birinde oturup kalmıştı. Tüm günü hurdacı dostlarından aldığı garip aletleri tamir etmek veya onlardan ucubeler üretmekle geçiyordu. Kurduğu ağ sayesinde ölenlerin eşyaları, evleri bırakıp kaçanlar, sokaklara atılanlar, bir merkeze toplu aktarılanlar, hepsinden haberi olurdu. Komşumuz Mersinli Gültekin'den aldığı eski Lada'yla mutluluktan kişneyerek giderdi öyle haberler aldığında. Zaten gün atladığı yoktu ama o günlerin akşamında ayrı bir neşeyle içerdi. Bizde içki ayıp

da günah da değildi. Kimsenin bir-biriyle konuşmadığı ama apartman merdivenlerindeki halıları ortak olan bu dünyada annemin görevi ise tek oğlunun oğluna bakmaktı. Gelin hanım, akşamdan akşama uyumaya gittiği evinde bir kap yemek bile yapmazdı. O kadar okumuş etmiş, gelip hiç yüksünmeden, eskiymiş dökük-müş kaçakmış kokukmuş demeden aile apartmanına yerleşmişti. Sabah kocasıyla tin tin çıkıp akşam döner, yemekten çaydan sonra çocuğunu alır yatmaya giderdi. Ben de kimseden farklı değildim, saat kaç olursa olsun işten geldiğimde yemeğimi hazır bulurdum. Annemin evinde açlık olmazdı. Yaz akşamları yemekten sonra bahçeye çıkardım. Bizim teras, şakasız, koca bir bahçeydi. Bütün Esenler'de apartman yapılmamış bir avuç toprak parçası kalmadan önce şehre gelenlerin saplantısıydı toprak. Araba tekerleklerinin, varillerin, eski tahtaların, kullanılmayan buzdolaplarının bile içindeydi. Yıllardır soğanımız, rokamız, maydanozumuz oradan. Kısıra konulacak bir dal yeşil soğan için marketten bir kilo soğan alıp kalanı çöpe atmayı daha yenilerde taşındığım bu evde öğrendim. Şimdi şöyle biber salçalı, zeytinyağlı bir kısır. Tabağa bile koymadan, karıştırdığım kapta yer bitiririm. Gerçi tadı da kalmadı hiçbir şeyin. Pestisit üstüne pestitit. Twitter'da, Instagram'da her gün bir meyve sebze zehirli. Bir şeylerin iyilerinden yemek mümkün değil ne zamandır. Ölü olsak her türlü daha iyi. İnsan gibi yaşar olmaktan çıkarıldık. Ölüleştirip önümüze attılar zehirleri. Dün bilmem kaç ton limon dönmüş yine sınırdan. Şimdi her şeyin limonlusu çıkacak. Çikolatalardan turtalara, dondurmалardan meyve sularına, ne bulurlarsa içine koyacaklar. Bizi el birliğiyle öldürecekler. Bedenimizi yedikçe yiyecekler.

Şimdi bin türlü can sıkıntısıyla kapısını açtığım bu evi bir başka beklemiştim. Kafelerde pilateslerde aile dizimlerinde yurtdışı seyahatlerinde çok hayalini kurmuştuk. Şirketin bu yakaya taşınması da güzel bahane olmuştu. Kızlarla konuştuğumuz üç artı bir, bol güneşli, ferah, mis gibi bir evi aradık ama bir deprem korkusu da dolaşıyordu aramızda. O aralar nedense hepimiz öleceğimizden korkuyorduk. Yeni binaydı, iyi zemindi, enflasyondurken şu giriş görünümü karanlık bodrumu zor bulduk. İlk zamanlar hevesliydik yalan yok. Kızlar neşeyle geldi gitti yine. Yok kahve makinesiydi, TV ünitesiydi bakındık, üç beş günü de böyle geçirdik. Evdeki herkesin işi başından aşkındı zaten. Ne annem ne de babam geldi buraya. Abim diye biri ise yoktu artık. Uzan-tılarıyla beraber artık tanımadığım birine dönüşmüştü. Burayı ev olarak görmememi biraz da bu etkiledi. Gün bitip yeni binanın ağır ve kalın imalar veren beton kokusuyla baş başa kalıp hiçbir şeyin içini dolduramadığımda depremi de düşündüm. Sağlam bir zeminde yeni bir bina, yıkılırsa altında kalacağım beş kat. Mezarın en dibinde ben olacaktım. Bir yandan da dünya biniyordu üstümüze. İlk kavgada dünyaya dış geçirmeyi başaranlar yurt dışına çıktı, yenilgiyi baştan kabul edenler taşraya sürdü kendini. Sayılar, tablolar, mailler konuştukça, dünya online olmakta buluştukça, elektrik su pat-

ronlara fazla geldikçe mekanlardan sürdürdüler bizi. Evden çalışma. Ev dediğin kimsesiz, güneş görmeyen bir yer. Yeni bina, sağlam zemin. Bilgisayarlarımıza programlar kurdular; yeni sekmeleri, dalıp gitmeleri engelleyecek. Sinirlendim, yedim. Sinirlendim, satın aldım. Sinirlendim, içtim. Tek izin günümde sosyalleşmek için bile kimseyi bulamıyordum artık. Bulduğumda da değişmiş oluyordu konular. Sanki bir daha asla mutlu olmayacak biri oturmuştu içime. Çirkin, kilolu, artık yüzüne uzun uzun bakılmayan biri. Eskinin anısı, eski dostlar da olmasa. Cem'le laflıyorduk arada. Cem asıl abimin arkadaş çevresinden ama grubun küçüklerinden. Biraz hemşeri, biraz aile dostu. Bizim bahçeli terasta onların sohbetlerinin yancısı olurdum. Sürekli konuşacak ve gülecek şeyleri olan bir grup oğlan. Cem'in en çok terbiyesini severdim. Senin yanına nasıl gelirse öyle giderdi. Ne bir imasını görürdüm ne bir işaretini. Diğerleri gibi değildi. Topçuoğlu'nun halı sahada abimlerle içerken nasılsa mahallede annemlerle konuşurken de öyleydi. Buraya taşındıktan sonra birkaç sitoriyi beğenip birkaç da cevap yazınca lafladık. Genelde evdeyim dedim, mekânların da tadı tuzu kalmadı, çok genç çok gürültücü tipler değil mi hepsi, haklısın pek gezmiyorum bu ara, her şey çok pahalandı, geriden borçlar da geliyor, ülkenin yüzde seksen beşi kredi kartının asgarisini ancak ödüyor ya da hiç ödeyemiyormuş çılgınca değil mi, yüzde doksanımızın bankada on bin lirası yokmuş, biz de onlardanız işte, bilmem ki olabilir, konum atarım o zaman, biraları alır gelirsiniz.

İnsanlarla gerçek bir konuşmanın da yük hâline dönüştüğünü o akşam fark ettim. Anlamı olan bir tane an kalmamış. Bizi yaşamaya heveslendiren baharlar, yeşil çayır-lar sürülmüş içimizden. Kafamdan bunlar geçerken bana yanaşacak kadar orospu çocuğu Cem. Neredeyse kırk olduk hâlâ bacağı bacağa değdirmezsin biraya uzanırken. İki yudumda gevşemiş gibi davranmazsın. Kaldırmış geliyor olamazsın böyle sadece. Bir zamanlar komşun olan, evlerine girip çıktığın, sana hiçbir zaman hiçbir ışık yakmamış bir insana sırf kadın diye hallenmezsin. Ama bıraktım. Onu da kendi hâline bıraktım. Kimsenin kimsenin ağzıyla ilgilenmediği bu devirde, öpmeden sikmenin devrinde, evinde prezervatif de bulunduruyorsan her şey çok kolaydı. Yalan söylemek de. Hızlıca bitirmesi için uyum sağladım. İş bittiğinde telefonu elime aldım. Bir arkadaşım kocasıyla kavga etmiş dedim, bana geliyormuş, seni burada görmese daha iyi, kızlar bir şey var sanır şimdi, bir sürü tantana. Onu gönderince ışığı kapattım. Açlığın, zehirlerin, borçların, kimsesizliğin, ağır beton kokusunun üstüne bir de karanlık. Ağızlarını güneş gibi açan iştahlı herifler nerede.

EFRUZE ESRA ALPTEKİN

Belki Derdimize Bir Çiçek

Anlatılarda Kaf Dağı'na gitmek çokça hayal edilir. Peki ya oraya gidince bütün dertler biter mi? Tapusu var mıdır Kaf Dağı'nın? Sonu var mıdır yaşamak mücadelesinin?

Vakti zamanında Kaf Dağı'nda yaşayan büyük bir aile varmış. Nereden, nasıl gelmişler bilinmez; kendilerini dağların tam ortasında bir ovada bulmuşlar. Dağlardan aşağıya ırmaklar süzülür, tepelerden sarmaşıklar bırakır kendini, elma ağaçlarının dallarına kadar inermiş. Buranın tam ortasında olmak pek güzelmış; yetermiş onlara, coşarlar-mış onlara verilenlerle ve şükrederlermiş hâllerine. Hiç kimse de sormazmış: “Bu ırmağın kaynağı nerede, bu ağacın ucu nereye gider?”

Yetmeyene cenneti bile versen yetmez, aşar gidermiş başka diyarlara. Lakin onlar memnunmuş bulundukları yerden. Evleri, dilleri, kendilerince her şeyleri varmış. Evlerinin nasıl olduğu ya da dillerinin nasıl konuşulduğu unutulup gitmiş. Ama bildiğimiz bir şey var: Dans eder, atlarıyla yarenlik ederlermiş.

Dünyada ne bir yerde ne de bir insanın anlatısında, yalnızca sükûnet ve huzurla devam eden bir hikâye bulunmazmış. İnsan, bitmeyen huzurdan da sıkılırmış. Ovakiler bozmasa dışarıdan birileri bozarmış. Bizimkilerin hikâyesi de böyle altüst olmuş.

Bir kuş mu haber vermiş, bir derviş mi anlatmış, yoksa bir kâşif mi keşfetmiş bilinmez... Dağın ardındaki, ırmağın gidişini ve ağaçların süzülüşünü takip ederek tam ovayı gören zirveye varmışlar. Ova öyle güzel görünüyormuş ki, saklı kalmasını istememişler. Ama oraya nasıl ineceklerini bulmak için önce ırmaklarını kurutmuşlar, sonra ağaçlarını kesmişler. “Yol açacağız” diyerek dağı delik deşik etmişler, Kaf Dağı'ndan yarıklar açmışlar.

Kaf Dağı'nın insanları bütün bu uğultuyu, gürültüyü tedirginlikle izlemiş. Bunu yapanlar bir yerde dururlar sanmışlar ama durmamışlar. Dans etmeyi, yarenlik etmeyi bilirler ama bu vahşete nasıl karşılık vereceklerini bilemezlermiş. Vahşet büyümüş, sanki dünyada hiç yerleri yokmuşçasına ovaya çökmek isteyenlere yollar açsın diye ateşe başvurmuşlar, dağı dimdik ve bütün geçilmez kılan koca koca kayaları paramparça etmişler. Her yeri duman sarmış, Kaf Dağı'ndan aşağıya yangın süzölmüş, hem de usul usul değil, bütün ovayı yutmak istercesine ıstahlı bir

yangın.

Azgın insanlar ve onların yolunu açan harlı ateş karşısında, bizim insanlara da bir yarık açılmış. Sanki yerin kalbi acıya dayanamamış da çatlamış. Kaçmak, o yarıktan geçmek düşmüş paylarına. Büyük dede atları ve töremeleri toplayıp son bir kelimetmiş:

“Gitmek gerek. Vardığınız yere çiçek ekin. Çiçekler derdinize çare olur. Çiçekler, toprağı Kaf Dağı'na benzetir” demiş. Ve çıkmışlar yola.

Kervanın en arkasında delikanlı Süleyman varmış, atıyla birlikte. Tam o sırada gökten bir feryat gibi bir ateş topu düşmüş. Sanki yıldızlardan kopmuş bir parça, insanların azgınlığına ortak olmuş. Ateş, Süleyman'ın atına isabet etmiş. At yere yıkıldığında toprağı öyle bir titretmiş ki teri ve kanı toprağı karışmış, çiçeklerin hayali filizlenmiş. Süleyman da aynı acıyı yaşamış; yoldaş dediğin, yarenlik dediğin işte böyleymiş. Birbirlerinden vazgeçemeyecekleri belliymiş. Ama vahşiler, sadece ormanı değil gökyüzünü de yakıyormuş; alevleri onlara doğru yağmur gibi düşürüyormuş. Mecbur kalmışlar. Süleyman'ın gözlerinde parlayan çiçekleri kalplerine alıp onu geride bırakmışlar.

Uzun süre kimse konuşmamış. Yol-da kalanların dili, Süleyman'ın atıyla birlikte toprağı gömülmüş sanki. Yaslarını nasıl tutacaklarını bilememişler; gözyaşları içlerine akmış. Bilmedikleri yollardan geçmişler. Kimi dağ öyle soğukmuş ki nefesleri taş kesiliyor, kimi ova öyle sıcakmış ki ayaklarının altındaki toprak köz gibi yanıyormuş. Günlerce yiyecek bulamamışlar. Açlıktan düşenler olmuş; kimisi gölgelerle yürümeye başlamış, sonra kaybolup gitmiş.

Yine de yollarına devam etmişler. Ama öyle perişan hâle düşmüşler ki önlerine çıkan bazı köyler onlara kapılarını kapamış, su vermemiş. Sanki Kaf Dağı'nı yakanlarla bu insanlar arasında da görünmez ateşli bir bağ varmış. Sonunda yol onlara ateşlerini dindirsin diye şırıl şırıl bir su vermiş. Çayın serin sesi, uzun zamandır duydukları tek teselli olmuş. Aileden geriye kalan üç beş kişi, suyun kıyısına yığılmış kalmış.

Küçük köyün insanları onları görünce şaşırmış; yanlarına varıp yüzlerine su serpmiş, “Hele bakın, bu kadın yüklüdür” demiş biri. Köyün yalnız yaşayan bir kadını, yüreği acıyıp evine almış onları. Onlar kendilerine gelene dek bakmış; toparlandıklarında evinin yanındaki damı vermiş. Zaman geçmiş, karnındaki yük filizlenmiş.

Zaman geçmiş, kadın sancıya düşmüş. O gece gökyüzünde tek bir yıldız diğerlerinden daha parlak yanmış; köy halkı onun ışığına “yol yıldızı” demiş. Sanki Süleyman'ın adı, çoktan göğe yazılmış. Çocuk doğduğunda, damın penceresinden içeri tatlı bir rüzgâr girmiş. Rüzgârla birlikte çiçek kokusu yayılmış. Kış günü açmamış çiçeklerin kokusu... Köylüler sabah uyandıklarında, derenin kıyısında hiç olmadığı kadar renkli çiçekler görmüşler. Çocuğun ilk ağlaması, dereyle birleşmiş; suyun sesi ninniye dönmüş. Kadın, bebeği kucağına alıp “Adın Süleyman olsun” demiş.

O Süleyman ki ardında kalan Süleyman'ın hatırasından doğmuş; göğe yazılan yıldızla, toprağı düşen çiçeklerle büyümüş.

Süleyman, içinde hep bir dertle bü-

yümüş. Atamadığı ama taşıdıkça ağırlaşmayan; aksine içinden kök salıp çiçeklenen bir yas varmış onda. Ona da anlatılmış:

“Derde derman olan çiçektir.”

O da çiçeklere vermiş kendini.

Herkesin derdine çiçekle derman olurmuş:

– Hastalığın mı var? Şu çiçeğin suyunu iç.

– Gönlün mü dar? Bu çiçeği kokla, derdini içine çek.

Ne derse iyi gelirmiş. Herkesin yükü hafifledikçe, onun da içine bir esinti yayılmış. Ama kökleri derinlerde bir yara varmış; çiçekler açtıkça o yara da daha derine iniyormuş, hiç sönmeyen bir sızı gibi.

Vakti geldiğinde Süleyman'ı bir güzelle evlendirmişler. Adı Zühre imiş. Zühre de yoldan kalanlardandır; Süleyman'ın hâlini bilir, büyümüş adam oluşluğunun altındaki çocuk yarasını görürmüş. Hoşmuş, iyiymiş; gül gibi yüzüyle, nergis gibi gözleriyle, çiçeklerden bir çiçek gibiymiş. Ama nafile... Süleyman'ın derdi dinmemiş. Molla olmuş, âlim olmuş, sözü dinlenir olmuş, çocukları olmuş. Yine de içindeki yara, rüzgârın gölgesi gibi hep peşindeymiş.

Bir gün yine yollara düşmüş Molla Süleyman, çiçek âlimi...

Aradığı bir çiçek varmış ama adını, sanını kendisi de bilmiyormuş. Yola çıkıyor, gidiyormuş ama nereye gittiğini o da kestiremiyormuş. Bir ağacın gölgesine uzanıp dalıvermiş uykuya. Derken bir at kişnesiyle gözlerini aralamış.

Bir adam, atıyla konuşuyormuş sanki. İlk bakışta Süleyman yanıldığını sanmış ama dikkatle bakınca yanılmadığını görmüş. Adam, her hareketinden önce atını kelimelerle hazırlıyormuş:

“Şimdi duracağız.”

“Şimdi ineceğim.”

“Bak, ey Doru, ne güzel bir su; biraz içelim.”

Her cümleinin sonunda at da bir ses çıkarıyor, karşılık veriyormuş. Bu karşılıklı konuşmadan gözlerini alamamış Süleyman. Ona, anlatılan efsanelerdeki Süleyman abisi ve yâreni hatırlatıyormuş bu hâl.

Uzaktan takip etmeye başlamış onları. Adam nereye giderse, o da yürüyerek peşine düşmüş. Atlı, bir köye varmış. Köye girince insanlar evlerinden çıkmış; ellerinde bir şeylerle meydana gelmişler. At orada durmuş. Adam, köşedeki ağaca atının ipini yalandan bağlamış. Hani at gitmezmiş de, usul bozulmasın diye bağlamış gibi...

Sonra kendine bir kütüğe oturmuş. Herkes pür dikkat ona bakıyormuş. Süleyman da kenarda, ne olup bittiğini anlamak için gözlerini dört açmış.

Çok geçmeden adam konuşmaya başlamış:

“Gezdim, gördüm, dinledim, anlattım. Size bir hikâye buldum, getirdim.”

Köyün en yaşlısı, gözleri görmeyen biri seslenmiş:

“Anlat, Ömer, anlat!”

Ömer cevap vermiş:

“Anlatırım. Ama bana ne vaat edersiniz?”

Yaşlı bir kadın söze girmiş:

“Bir yelek ördüm sana, bir de ölmüşlerin hatrına Yasin okurum.”

Ömer gülümsemiş:

“Yeğin sıcak tutsun sırtımı, bir dua dahi olsa yeter bana.”

Ve başlamış anlatmaya... Ama öyle bir anlatmak ki! Süleyman sanki kelimelerin içine çekiliyormuş. Anlatıcıyla arasında kimse yokmuş gibi, sanki bu dünyada değilmiş gibi hissediyormuş.

Hikâye bitince köylüler, Ömer'in atının heybesine yiyecekler koymuşlar. Ömer almasa almazmış ama usul bozulmasın diye ses etmemiş. Yola devam etmiş. Ardından kadınlar çiçekli sular serpmiş.

Tam yedi köy boyunca atlı anlatıcı bir köye yanaşmış, köylüler evlerinden çıkıp meydana kadar takip etmiş, meydanda Ömer anlatmış, onlar heybesine hediyeler koyup Ömer'i uğurlamış. Süleyman da onu takip etmiş, uzaktan ama sanki yanı başındaymış gibi dinlemiş.

Yedinci köyün çıkışında Ömer birden dönüp seslenmiş:

“Hep mi uzaktan dinleyeceksin Süleyman? Bu kadar dinledin, sen bana hiç mi bir şey vermeyeceksin?”

Süleyman irkilmiş. Ona bakmasına mı, adını bilmesine mi, fark etmesine mi şaşıracağını bilememiş. Ama anlaşılan sıra ondaymış.

“Ne vereyim?” demiş.

Ömer:

“Nefesim daralıyor, sesim kısılıyor bu günlerde. Bana çare olacak bir şey verebilir misin?”

İşte o anda Süleyman aradığı çiçeği hatırlamış ve bilmiş: Çare Çiçeği.

Heybesinde taşıdığı kuruttuğu bir çiçeği çıkarıp Ömer'e uzatmış. Ömer çiçeği dikkatlice almış, zarar görmeyeceğine emin olacak bir şekilde kendi heybesine koymuş. “Anlatmaz mısın bu çiçek sana nasıl geldi?” demiş. Hem yürümüş hem de anlatmış Süleyman, Kaf Dağı'ndan çiçeğin eline geliş anına kadar her şeyi anlatmış. Anlatırken, ağlamış, gülmüş, sıkışmış, rahatlamış, ferahlamış, Süleyman aradığı çare çiçeğini bulmuş, çare anlatmakmış. Anlatmak için de dinlemek gerekirmiş.

O günden sonra Süleyman ile Ömer birlikte diyar diyar dolaşmışlar. Hikâyeler toplamış, hikâyeler anlatmışlar. Anlatanları dinlemiş, dinleyenlere anlatmışlar. Ara ara da yolları ayırıp kabuklarına çekilmişler. Süleyman her köyüne döndüğünde; bahar gelip de dağı çıkıp çare çiçeğine, Ömer'ine hikâyeler anlatmaya ve dinlemeye koyulacağı zamanı bekleyeceği o sabırsız kışı atlatmak için, dinlediği masalları, topladığı hikâyeleri kendi torun torbasına anlatmaya başlamış. Bazı zamanlar oğulları sazla, kızları türkü söyleyerek eşlik etmişler hikâyelerine.

Hikâyeler güzelmış, başta köylünün de hoşuna gitmiş, yeni bir tat gelmiş köye ama bir yıl iki yıl sonra bu döngü birilerini huzursuz etmeye başlamış... Molla'nın bir âşıkla dağ bayır gezmesi, aylarca köye dönmemesi söylentilere sebep olmuş. Çocuklar sokakta alay eder olmuş:

“Molla âşık, molla âşık!”

Büyüklerin masallarında ne duyarlarsa onu dillendiriyorlarmış.

Bu hâl, köyde Süleyman'ın soyundan gelenlerin yeniden yokluk ve zorluk çekmesine yol açmış. Yol yorgunluğunu, kaybını atıp bir yeri yurt edinmek için onca çaba verdikten sonra yeniden sıkıntı içine düşmüşler. Bu sıkıntının büyüme şiddetini biliyorlarmış, ateşi görmemek için erken davranmak istemişler “Burada durulmaz” demişler.

Süleyman, Zühre ve rençberi Aliyar

köyde kalmış; geri kalanların hepsi kağınlara doluşup yollara düşüp uzak diyarlara yayılmışlar. Giderken Süleyman onlara:

“Unutmayın! Çiçek ekin, hikâye-mizi anlatın” demiş.

Süleyman’ın töremeleri yolda da-ğılmış; rüzgâr onları farklı diyarlara savurmuş. Her biri uzun ve zorlu bir yolculuktan sonra yeniden ev kurmuş ama yeni köylerinde dışlanmamak için susmuş, saklanmış ve hikâyelerini anlatmayı çoğu zaman unutmuşlar. Biz dönelim Süleyman’a...

Köylü çocuklarının yola düşmesiyle acımış Süleyman’a alayı azaltmış ama tam bitirmelerini sağlayan Zühre olmuş. Zühre, kocasına hep sahip çıkmış. Bir gün ocak başında köylüler toplanmış, kazanlarda reçel kaynatıyorlarmış. Aralarından biri seslenmiş:

“Molla âşık oldu. Kocasına eve uğramaz, dağ bayır bir adamla gezer, kendi burada kazan bekler.”

Zühre elini beline koymuş. Küçük kadın, kazanın başında birden devleşmiş; beyaz leçeğinin arasından kınalı saçları rüzgârda dans etmiş, gölgeyle ışığın arasında bir masal kahramanı gibi görünmüş. Süleyman görse anlatırmış. Şimşir kaşığı havaya kalkmış:

“Bir elimde şimşir kaşık... Benim yârim hem molla hem âşık!” demiş. Sesi ocaktaki buharla birleşip köyün her köşesine yayılmış.

Onun yankılanan sesi mi, kazan başındaki heybeti mi bilinmez; o günden sonra kimse bir şey diyemez olmuş. Kimse dokunmamış bu küçük kalmış aileye. Molla Âşık olmasından onlar gocunmayınca köyde hürmete geri dönmüş bir müddet sonra, derdine çiçek isteyen çiçek almış haneden, hikâye isteyen hikâye.

Ömer önce göçmüş. Anlatı, Molla Süleyman’ın ellerinde kalmış; o da anlatmış, anlatmış... Hem de ne çiçek hikâyeleri! Her çiçek bir sır, her anlatı bir mucize gibiymiş onun dilinde.

Artık yüz yaşına merdiven dayamış bir anlatı çınarıymış o; yoldan kalan, Kaf Dağı’ndan kopup gelmiş çiçek âlimi Molla Süleyman. Yan köyden gelenler, onu bir küfeye yerleştirir, sırtlanır köy meydanına götürür, hikâyesini dinler, sonra küfenin içine peynir, ekmek ve yelek de koyup geri getirirlermiş. Masalın rüzgârı,

köyün taşlarını aşar, diyarlara yayı-lırmış; herkes, onu sever, sayarmış.

Bir gün, Molla Süleyman sessizce başını kaldırmış ve demiş ki:

“Vakit geldi.”

Herkes düşünmüş: “Demek geriye, geldikleri yere dönecekler.”

Molla Süleyman gülümsemiş ve demiş ki:

“Yok, daha öteye.”

“Çocuklarından birinin yanına mı gidecek o hâlde?” diye sormuşlar.

“Yok, başka yere” demiş o. Ve anlatının, çiçeklerin ve yoldan kalanların rüzgârıyla, yeniden yollar açılmış, ışıklı bir yol, Süleyman’ın ve Zühre’nin yolu.

Bütün çocuklarının olduğu yerlerden selam vererek geçmiş; hepsinden de öteye, evde kalan son kişilerle birlikte göç etmiş. Sıcak bir memle-kete varmışlar. Ama orada ne çiçekler varmış ne de helalar. Yani köyde topraktan doğanın da toprağa gö-mülenin de henüz yolları yapılmamış. Süleyman belki de bu yüzden buraya konmuş. Bütün köyü görebilecekleri en yüksek yere ev kurmuşlar. Süleyman’ın bir şey yapacak hâli kalmamış. O sedire oturmuş, yine anlatmış. Zühre çiçek ekmiş, oğlu da köye hela yapmaya girişmiş.

Dokuz ay sonra Süleyman temelli göçmüş. Onu toprağa koymuşlar. Mezarından çeşit çeşit çiçek bitmiş; çünkü o çiçekleri ruhuna ekmişti. Çok geçmeden Zühre de göçüp yanına konmuş. Çiçeği bol bu mezarlığı görenin ruhu, aklı, kalbi, ufku açılmış. Gelin görün ki biraz sonra köy biraz yukarı taşınmak zorunda kalmış, mezarlık köyden ayrı düşmüş. Aliyar çocuklarıyla yerleşim derdine düşmüş. Ne oradan öteye gitmek istemiş, ne de nereden geldiklerini hatırlamaya fırsat bulmuş. İş güç, derken unutmuşlar. Başka yerleri yurt edinen töremeleri de zaten yaşam mücadelesi derken çiçeği de bırakmış, hikâyeyi de, kimileri saz tıngırtadılmış arada ama bamteline dokunanın ne olduğunu hatırlamayı bilmezlermiş. Ne Kaf Dağı’ndan geldikleri, ne acıları, ne sevinçleri... Yeryüzünden silinmeye başlamış hikâyeleri.

Yıllar sonra bir gün bölünmüş de yeniden yurt olarak bilinmiş evlerden birisinin kapısı çalınmış. Kapıyı açan Süleyman’ın mezarı nerede bile bilmeyen Süleyman’ın torununun torunuymuş, kapıyı çalansa kapı açıl-

ır açılmaz ağlamaktan öyle perişan bir hâle gelmiş ki durulsun da kim olduğunu söylesin. Herkes kapıya doluşmuş şaşkınlıkla, su verip sakinleştirmişler adamı:

“Kim bu, ağlamaktan perişan olan adam?”

Adam demiş ki:

“Sizi çok aradık. Ah, ne dedem ne babam kavuşmaya yetişebildi.”

Sonra anlatmış: O, Kaf Dağı’nda kalan Süleyman’ın torununun torunuymuş. Süleyman dede hep anlatmış:

“Bir gün kavuşacağız. Unutmayalım ki kavuşabilelim.”

Sınır kapıları açıldığından beri diyar diyar onları aramışlar. Ve sonunda bulmuşlar.

Bizimkiler, neredeyse unutup gidecekleri hikâyelerini böylece yeniden hatırlamışlar. O günden sonra da demişler ki:

“Belki derdimize çare bir çiçek...

Belki derdimize çare bir hikâye...

Belki derdimize çare, hikâyemizi hatırlamak ve anlatmaktır.”

Ve o günden sonra anlatmayı hiç bırakmamışlar.

Kökünü bir toprağa salamayıp yollarda savrulanlara...

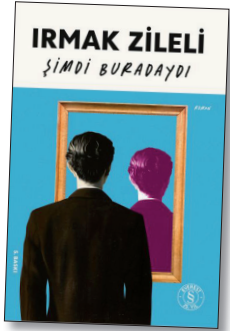
Savrulurken çiçeğe, hikâyeye, aşka, dostluğa, hatırlamaya tutunanlara...

Ve çiçek ekenlere, hikâye anlatanlara selam olsun.

DİKKATİMİZİ ÇEKTİ

ŞİMDİ BURADAYDI

İrmak Zileli
Everest Yayınları
Mart 2025, 184 sayfa



Şimdi Buradaydı, her sayfasında yeni soruların ve ihtimallerin ortaya çıktığı, son sayfasına kadar sürekli yükselen bir merak ve şaşkınlıkla ilerleyen bir roman. Bir cinayeti önleme sezgisiyle hareket eden Psikiyatrist Birkan, tehlikeli bulduğu hastasını dikkatle izlemektedir. Hatırlamalar ve soru cevaplar eşliğinde seanslar akıp giderken birbirine geçen olaylar, mekânlar, kayıplar; anneler babalar ve sevgililer; tutkular

ve hesaplaşmalar boy gösterir. İpuçları, işlenmiş suçları mı yoksa işlenecek olanları mı göstermektedir?

BÜTÜN AŞKLARIN BAŞLANGICI

Judith Hermann
Sia Kitap
Eylül 2025, 176 sayfa



Şimdi Buradaydı, her sayfasında yeni soruların ve ihtimallerin ortaya çıktığı, son sayfasına kadar sürekli yükselen bir merak ve şaşkınlıkla ilerleyen bir roman. Bir cinayeti önleme sezgisiyle hareket eden Psikiyatrist Birkan, tehlikeli bulduğu hastasını dikkatle izlemektedir. Hatırlamalar ve soru cevaplar eşliğinde seanslar akıp giderken birbirine geçen olaylar, mekânlar, kayıplar; anneler babalar ve sevgililer; tutkular ve hesaplaşmalar boy gösterir. İpuçları, işlenmiş suçları mı yoksa işlenecek olanları mı göstermektedir?

Kimyon

Ağladım. Görmeyen gözlerimden akan yaşların kimseye bir şey ifade etmediğini biliyordum. Bunun için de ağladım. Susarsam ödül tarafından, bana elmalı turta getirecek biri yoktu, buna da... En nihayet manasız ve ödülsüz suskunluğa gömüldüğüm an, tüm bu olanların nasıl olduğunu düşünecek, tüm düşüncelerimi unutacak zamanım oldu.

Herkesin yalnızlığı kendine güzel, biliyorum. Kafamı duvara geçirdikten sonra bunu bana sakince anlatan annemin, hatırladığım tek cümlesi bu. “Herkesin yalnızlığı kendine güzel.”

Evdan kaçtığım, kolumu kırdığım ve bir parmağımı yitirdiğim olayın ardından, annem evden kaçmamam, duvar diplerine götürülürken direnmem ve parmağımı koparan erkeklere kızmam gerektiğini anlatmak için, pek de felsefi olmayan bu cümleyi seçmişti. Basit bir kadın olduğu için severdi felsefeyi. “Kaçma, diren ve kız” deseydi de aynı şeydi ama böylesi daha etkili oldu.

Başıma gelenlerin sebebi oydu. Bulunduğumuz yerlerde yama gibiydik. Kimse bizi sevmez, önce alt katlara, sonra kenar mahallelere en son kasabaların dışına sürerlerdi. Annem de bilirdi bu gerçeği. Ne diyebilirdi ki? Eziyet etmek değiştiremeyeceğin gerçeklerin sonuçlarıyla yüzleşmekten daha kolaydı sonuçta.

Bir sonraki çit, bir sonraki çit ve bir sonraki derken, çitler ötesine düşmüş, yorgun bacaklarımla geri dönemeyeceğimi keşfettiğim için, kendimce çözümler düşünmeye başlamıştım.

Yanıma yanaşan ve burunda sarı sümük kırıntıları olan çocuğu gördüğüm zaman, aklıma gelen onun iyi kötü bir kurtarıcı olduğuydu. Bir kurtarıcı herşeye değerdi. Yürümek istemiyorsam, kurtarıcımın beni götürdüğü yere zorla gitmekten daha anlaşılır bir şey yoktu. Çaba sarf etmiyordum. O çekti ben yürüdüm.

Gittiğimiz yerde üzerime taşlar fırlatmasını, çıkardığı hırıltılı sesleri sevmediğim aşıkardı ama beni en çok huzursuz eden, her taşı attığında yüzünün aldığı şekildi. Giderek büyüyen gözlerle bana bakıyor, işkencesinin daha nereye kadar gidebileceğini merak ediyordu. O sırada yanına gelen bir diğeri, “Aaaa bu kıızı mı buldun?” demişti. İkisi birden üzerime abandığında havada bir şimşek çaktı. Söğüt çakısı parmağımı incecik bir dal gibi doğramıştı.

Bu zorbalar mı benim

kurtarıcım olacaktı?

O an onlara acıdım. Hayatta tüm varlıklarını bir başka varlığı gasp ederek sağlayacak bu zavallı oğlan çocukları için yapacağım bir şey olmalıydı. Onlar şiddetin sağıltıcı gücünden medet umuyor olabilirdi ama sonunu görecek kuvvetleri yoktu. Avucumun içine düşmüş ama kopmamış parmağıma asıldım. Bir seferde koparıp atım yüzlerine. Şaşkınlıktan kaçan ve üzerimdeki elleri çözülen oğlanların her yanı kan olmuştu. Bana giderek korkan gözlerle bakan ve bir hamlede kaçmaya çalışan çocuğu bir adım daha atamadan yere düşürdüm. Bu kez üzerine abanan bendim. Tüm şaşkınlığına rağmen ağlamaya direnemeyen oğlanın her tarafını kanımla boyadım. Yavaş yavaş gözlerimin kapandığını, “Beni geride bırakma, bırakma” diyen hıçkırıkların uzaklaştığını hissediyordum.

Yine yalnız ve kurtarıcsızdım.

Mahallede annem kadar beni de sevmezlerdi. Büyükler için tekinsiz, çocuklar için kırıcıydım. Saçlarımı kafama göre kıptığım için, annem çözümü onları tamamen kestirmekte bulmuştu. Kıpıksacık saçlarımla vahşiydim.

Okula gittim geldim bir süre. Okulu da diğer tüm yerler gibi sevmiyordum. Evlenemezdim, parmaksız ve tıpsızdım. Yapabileceğim bir şey yoktu hayatta.

Bir okul çıkışı otogara gittim. Adında “Ö” harfi bulunduğu için müstesna saydığım şehre gidiş bileti aldım. Öğretmenimden çaldığım bilezik ben-deydi. Yanımda biraz param vardı. Bindim, gittim.

İlk geceler sokakta kaldım. O kadar yabani görünüyordum ki, kimse bana yaklaşmaya cesaret etmiyordu. Koklaya koklaya bulduğum bir apartman bozmasına geldim sonunda. Bir yere kıvrıldım. Nasıl geçindim, hatırlamıyorum. Açlık çekmedim sanırım. Ya da çektim, ne bileyim.

Orada tanıdığım insanlara ısındı içim. Herkesin hali kendineydi. Arada kriz geçiren, dayak yiyen, fazla neşelenip, fazla hüznlenen insanların çıkardığı vukuatları saymazsak günlerimiz olaysız geçiyordu.

Kaldığımız yere “ilişmeyen insanlar” deniyordu. Biz ilişmeyen insanların elbette bir takım arızaları vardı ama bu arızaların zararı yoktu.

Ara sıra evimizi polisin basmasını ve bizi sıra dayaktan geçirmesini saymazsak hayatımız pek şenlikliydi.

Bir gün kaldığımız yere polisle beraber annem geldi. Geldiğinde elimde yün eldivenlerle bulaşık yıkıyordum. Göz ucuyla bana baktı.

Polis, “Kızınızla birlikte gidin” buradan, deyince, “Kızımı bulmak için arıyordum, götürmek için değil” dedi, döndü gitti. Annem daha apartmanın kapısına varmadan, polis sıra dayağını bitirmişti.

Artık ailem de yoktu.

Garip bir çekiciliğim vardı. Ne zaman nerede istersem görünmez olur, girdiğim yerlerde bu görünmezlik peleleriyle işimi görür giderdim.

Bazen hizmetçilik yapardım. Herkes herşeyi yanımda konuşurdu, varlığım su gibiydi. Kulağıma dolan sırla-

rı satardım, biraz param olurdu.

Kimi günler, mağazalara gider, ko-laçan ettiğim raflar arasından beğendiklerimi alırdım. Çoğu zaman içten bir gülümsemeyle çıkardım oradan. Küfür etmem de gerekebilirdi. O kadar güzel küfür ederdim ki, insanlar o zamanlarda sadece bu güzel küfür tiyatrosunu dinlemek için dururdu. Çok ağır sözler seçmemeye dikkat ederdim, o yüzden iki tarafı da üzme-yecek, genellikle dünyanın tekerine gidecekleri seçerdim. Eski bir gülüşle gülerlerdi buna hep. O gülüşe de küfredebilirdim, bu benim hakkımdı. Tavşan dudaklı olduğu için gülüşüne laf ettiğimi sanan bir herifi saymazsak, başıma hiç dert açmadım.

Sonra cebimde şekerlemeler, çikolatalar, bir iki haftamı garantileyecek konserve, afilli sigaralar ve ekabir bisküvilerle “puf” diye kaybolurdum. Kaybolamadığım zamanlardan bahsetmek istemem.

Daha o vakitler kör olmadığımdan başıma gelen her şeyi görmek zorunda oluşum acıydı. Kör olduktan çok sonraları yaşananlar bana o kadar acı vermedi.

O kadar da dehşetli şeyler değil-di elbet. Kan, irin ve kusmuk. Bunun daha fazlasını nerede olduğunu bilmediğim ve merak etmediğim bir yerde savaşa giden O da görmüştü. Güzel kirpikleri vardı. Ayrıntıları yakalıyordum o vakitler. Kör olduktan sonra, kirpiklerin dışında, gözlerin rengini bile seçer olmuştum. Körlük böyle bir şeydi.

O güzel kirpiklerinden üzerime düşen bir tanesini dilimin üzerine koyup, ağzımdaki yabancı maddenin varlığından tiksindirirken, bana uzun uzun savaşta gördüğü kötülüklerden bahsetmişti. En kötüsü yemek yemek-ti ona göre. Birileri ölürken, birileri doyuyordu. Bundan acı ne olabilirdi ki?

Bence bundan daha acı olanı uyumaktı. Birilerinin öldüğünü bilirken, uyumak beni utandırır. Oysa zaten uyuyamadığını söyleyerek itiraz etmişti bana. “Ancak”, demişti, “ancak sızarsın, o da hemen biraz sonra yeniden uyanmak üzere. Gerçek kâbus budur her zaman...”

Haklıydı. Onun haksız olması mümkün müydü? Bilmiyorum. İlk buluşmamızda iki yumurta, bir patates ve tere yemiştik. Bana sarılası vardı, ortalık bu kadar kirli, bu kadar terli ve bu kadar çirkinken ancak bir sarılma onu teskin edecekti. Elini üzerime attı. Göbeğimin üzerinde durdu.

Mahrem anlarda huzur istemenin tedirginliğini yaşayan erkekleri iyi tanırım. Onlar biraz sonra bir kadının etkisi altına girme ihtimalinden daha da hoyrat olur.

Elini ittim. Ağzımın iki kenarına parmaklarımı takarak, dudaklarımı gerdim. Dilimi çıkardım. Ne kadar itersem iteyim dilimi göremiyordum. Dudaklarım çatladı. Bu tuhaf oyunumu anlamadığı için kalkıp su içti.

O, o günden sonra gitmedi. Birlikte yaşadık. Beni terk etmeden seven erkeğin adı Kimyon’dur.

Kör olduğumda yanımdaydı.

“Defol! Önce sen defol! Defol! Önce sen defol! Defol! Sen! Defol!”

Kimyonla kavgalarımız bundan ibaretti. Önce durduk yere ona “Defol!” derdim, o da bana “Önce sen de-

fol!” derdi. Sonra ben, sonra o, sonra o, sonra ben. Bunu böylece ne kadar olduğunu hiç düşünmediğim kadar uzun zaman tekrarlardık. Sonra ellerimi havaya kaldırır ve pati atar gibi boşluğu çizdim. Arada ona da vurduğum olurdu. O da ayaklarıyla havaya patiler çizdi. İyice pati çizip, iyice bağırıktan sonra öfkemizi kaybetmiş olur, yavaş yavaş soluyarak başka yerlerde çözüldük.

Bütün müptezelliğime karşın, hayatta gurur duyacağım şeyler de var. İlk barışan hiç ben olmadım mesela. Onun ta dibime kadar geldiğini görmeden hiç başımı ondan yana çevirmezdim. Küs kalmaya hiç dayanamaz. Benim kuru inadım karşısında giderek üzülr, en sonunda dudağını içime kadar büzerek özür dilerdi.

Özür diledikten sonra, ona “Defol” demem, ikinci gurur duyduğum şey. Bu ikinci defolumda ne yapacağı hiç belli olmazdı. Bazen kapıyı çarpıp gider.

Gidince arkasından çokluk mum yakardım. Üst komşumdan öğrenmiş-tim bunu. Beni bırakıp gittiği için dar sokaklarda bir martının düşürdüğü tuğla yüzünden ölmesi için dua ederdim.

Sonra hemen, tanrıya “Sil bunu, sil, sil, sil” yapardım ki, bütün iyi dualarımı görmezden gelen tanrı, ezkaza bu meymenetsiz duayı kabul etmeye kalkmasın.

Kimyon benim için o kadar değerliydi...

Tuzluğu devirdim, elimdeki tuvalet kâğıdını düşürdüm, ayaklarım ke-diye takıldı, sendeledim. Kör olduktan sonra ilk yaptıklarım.

Yüzüm yanıyordu. Sorunsuz bir gün olacağı hissiyle uyandığım günlerde olduğu gibi sorunlu bir gün... Şişenin içine gözümü sokarak dürbün yapmaya çalışmak dışında bir eğlencenin olmadığı sorunlu bir gün.

Kimyon! Kimyon!

Ne kadar çok “Kimyon” dersem diyeyim beni duymuyordu. Benimle yaşadığı konaktan bozma apartmanda birbirimize uyuz geçirecek kadar sınırsızdık. Kapılarımız açıldı, herkes birinin evine dalar, ister yemek yer, ister uyur, ister boş boş otururdu.

Buna rağmen evde olmadığım zamanlarda bu özgürlüğü kıskanmaktan geri durmazdım. Oysa şimdi içimi yakan kıskançlık diğerlerine benzer-miyordu. Artık güzel olmayacak, çirkinen hiçbir şeyi geri alamayacak bir kıskançlık bu.

Kör kaldığım saatte arkamda olmasını, yüzüme gelecek kezzabı benimle paylaşmasını tercih ederdim. Bu kadar acı bir anıyı hatırlatacak şey bir tek bu olabilirdi.

“Kimyon... Kimyon...”

Gözleri yüzünü beyaz bir hare gibi terk ederken ağlamak hayatta pek az insanın yaşayabildiği bir şey. Sonraları bunu insanlarla paylaşmak istedim ama işte kelimeleri olmayan biriydim ben. Ne bulduğum bir kelimeyi güzel-leştirmeyi, ne duyduğum kelimeleri yeniden kullanabilmeyi becerebildim. Sorduklarında, yalnız “Boğucu” diyebildim. Herkes gözlerini kaybetmiş kadının hissettiği duygunun yakıcı bir acı olduğunu düşündü. Tam olarak acı demek yetersizdi, uzun bir boşluk galiba her şeyi anlatır.

Artık gün kavramım olmadığı için doğruyu söyleyemem. Bana kalırsa,

akşama kadar koltuğun kenarında uzanmış olmalıyım. O kadar çok çıtırtı vardı ki, henüz hangi çıtırtının ne olduğunu anlayamayacak kadar yeni kör biri için hepsi anlaşılmazdı. Büyük bir gürültü koptu. Apartmanımızda bir vukuat daha olmuştu, öznesi bendim bu sefer. Kimyon’la neredeyse kusursuz giden ilişkimiz ve benim ara ara sırlarını çaldığım zenginlerin devasa skandallarını saymazsak, sade olan hayatımızda gösterilmesi gereken mucize benden geldi. Bulunduğumda renkleri unutacak kadar kördüm.

Kimyon’un ilk işi bana sallanan bir iskemle almak oldu. Bir baston ya da gözlük yerine, iskemle. Nyesini bilmiyorum, zaten umursamıyorum da. Onun benim için bir şey yapmış olması hep yeterliydi.

İskemle ve ben, kör olmazdan evvel her gün biraz buğday bıraktığım pencerenin önüne, kör olmazdan evvel bıraktığım buğdaylar yüzünden gelmeye alışkın kuşların sesini dinleye dinleye gider oturur, saatleri böyle geçirirdik.

Guguk guguk guguk guguk... Bu kumru.

Guk guk guk guk... Bu güvercin...

Kısa ve kendinden emin cikler... Bu serçe.

Kargalarla konuştuğum için onların sesini bilmiyorum. Onlar benim gibiydiler. Günlerimiz böyle geçti. Gece olup el ayak çekildiğinde kuşlar da gidiyordu. O zaman pencerenin önüne, karşı evin pervazından uzanan bir geçitten gelen kediyle baş başa kalıyorduk. Oturduğumuz yer apartman boşluğuna bakan pencereden ibaretti. Oturduk ve oturduk.

Geceleri yatağa girdiğimde pervazdan geri dönerek benimle yatağa girmeyen kediye o kadar küsüyordum ki, Kimyon’a hiç öyle küsmedim. Beni yatakta saatlerce bekletmesi, daha fazla sıcak bulamadığında gelip yanıma çöküvermesi canımı sıkıyordu. Bir gün pervazdan yine karşıya geçmeye çalışırken elimle ittim onu.

O günlerden bana kalan tek hatıra, Kimyon’un yüzünde elime gelen pürüzlerin giderek artmış olması. Bir gün bir kesik, bir gün şişik... Gözleri... Giderek daha torbalanmış... “Kimyon ölüyor” diye panikledikten sonra, bana sakince ölmediğini, sadece bu işler için yaşlandığını söyleyip, bir cigara sarardı.

Doğru söylüyormuş, ölmedi... Sardığı cigara-lar gibi sarıldı hayata, sarıldı...

Oturduğum yerde saçlarımdan küçük tutamlar keser havaya üflerdim. İki parmak arasına kısıtırılmış saçtan incecik tutamlar... Onların sokağa karışmasıyla hayata karıştığımı düşünüp avunurdum. Kör olduktan sonra sokağa çıkmadım hiç...

Zaten gerek de kalmadı. Kendini beğenen bir kadının çirkinken sokağa çıkmamasını doğru buluyordum.

Gözlerim çok güzeldi. Kocaman ve karanlık. Siyahı o kadar güçlüydü ki, ergenliğin ilk günlerinde, annem göz kalemini kullanmamı yasak-

ladı. Bakışlarımı iyice belirgin hale getiren kalemlemlerle dikkat çekmemi istemiyordu.

İstese de istemese de dikkat çekiyordum ama. Çünkü o da dikkat çekiciydi. Annemin kilo almaya başladıktan sonra bile şeklini kaybetmeyen vücudu içinde en etkileyici tarafı tüm kıvrımlarını daha da belirgin hale getiren ince belydi.

Kör olduktan sonra kilo aldım mı almadım mı bilmiyorum. Bana kalırsa almamış olmalıyım. Günlerimi kayısı ve peksimetle geçirdim hep.

Zaten Kimyon da bir gün eve gelip bana bir tas dolusu tavuk tiridi verirken, “çok zayıfladın” dedi. Ben zayıfladığımı öğrenmiştim. Bilmediğim onun çizgilerinin neden halka halka olduğuydu.

Bir gün “Kimyon” dedim, sesim duvara çarp-tı düştü. Sonraki günler de... Gitmişti.

İçimin sızısını hiçbir şey soğutamadı. Hiç fotoğrafımız yokmuş, bunu fark ettim. Olsa ne fark ederdi ki? Görmüyordum.

Günlerce onun kaldığı her yeri elledim. Kovuklarda dolaştırdım boşuna avuç içlerimi. Kader çizgilerime yorgan çizgileri denk gelsin istedim. Sustum. Evime gelip gidenler oldu. Her biri Kimyon’un nerede olabileceği üzerine kafa yordu. Ne onları dinlemek, ne Kimyon’un nerede olduğunu bilmek istiyordum.

“Kör olmasam fotoğraflarına bakardım” diye düşünüyordum. Sonra gözlerim olsa da bakacak fotoğrafımız olmadığını hatırlıyordum. Sonra giderek çoğalan morluklarına takılıyordu kafam. Belki de halkalar o kadar büyümüşlerdi ki, adem elmasına kadar varmış, boğmuştu onu.

Düşünmekte fayda yoktu, sokağa çıkmalı, onu aramalıyım. Sokağa ilk çıkma denemem de, pervazdan attığımı sandığım kedi dolandı ayağıma. Önce usul usul mırıldanarak sürtündü. Kapıya doğru ilerlemeye çalıştığımı fark ettiğinde hırıldamaya döndü sesi ve en sonunda tırmaladı beni.

Bir gün evde sürekli yine aynı şarkıyı dinlerken, ortalığın sarardığını fark ettim. Sarı renk bir süre sonra kızıllaşmaya başladı. Kızılık siyahlaştı. Anlamsızdı.

Müziği hiç kapatmıyordum. Müzik sesi olmadan uyuyamıyordum. Benim sesimden insanlarda uyuyamıyordu, bunu umursamıyordum.

Aklım Kimyon’da değildi aslında. Aklım sadece insanların bir anda ortadan kaybolamaya-çağına takılmıştı. O yüzden Kimyon’u bulmalıyım. İnsanların bir anda kaybolamayacağına kendimi inandırasım vardı.

Akşamüstüydü.

Güldü yüzüme. Güldüğünü gördüm.

“Oyun ahırında nasıl beni taşlamıştın, hatırladın mı?” dedi. Çapkın çapkın güldüm, hatırlamıyordum.

“O kadar âşıktım ki sana, ölecektim az kal-

dı aşkımdan” dedi. Bana o kadar âşık olduğunu bilmiyordum.

“Şimdi bana âşık değil misin?” dedim. “Unuttum” dedi.

Ona âşık olup olmadığını düşünmemiştim hiç. Umursamadım. Zihnim karıncalanıyordu. Yüzsüz Kimyon’a bakarken, örümcek ağları gibi örülmeye başlayan anılardan rahatsız olmaya başlamıştım. O kadar umurumda değildi ki bana âşık olması ya da olmaması, ona ait bir geçmiş, ortak anılar... Aklım sadece beni ne zaman ve niye bıraktığında kalmıştı.

Yanına nasıl gittiğimi bir türlü anlamıyordum. Evden nasıl çıktım, sandalye nasıl ayağıma dolanmadı, kör halimle o kadar yolu nasıl geçtim? Kana basmış gibiydim. Belki de kana basmıştım. Bunu ona söylemek istedim, korktum. “Yanıma nasıl geldiğini bilmiyorsun değil mi?” dercesine baktı içime. “Hep böyle yapıyorsun, hep beni unutuyorsun, artık buna dayanamıyorum” dercesine baktı.

“Yüzüme nasıl attın tuz ruhunu hatırladın mı?” dedi. Hatırlamıyordum.

“Gözlerim yanmaya başlayınca sana nasıl saldırdım hatırladın mı?” dedi.

Hatırlamıyordum.

“Seni boğmaya kalktım, günlerce hastanede yattın, hatırladın mı? Her şey boktan, sen manyaklıktan yırtıyorsun, ben akıllılıktan” dedi. Hatırlamadım.

“Köşkü nasıl yaktım, canınızı zor kurtardınız” dedi. Hatırlamadım.

“Sana mektuplar yazdım, hiç birine yanıt vermedin, hatırladın mı? dedi. Hatırlamadım.

Kimyon’la aramda parmaklıklar vardı. Kimyon oradaydı, ruhum burada. Anlattığı hiçbir şey bana tanıdık gelmiyordu. Kediye ne olmuştu acaba?

Arkasını döndü gitti. Anlattığı hiçbir şeyi anlamamış, ona hiçbir şey anlatamamıştım. “Kimyon” diye seslendim ardı sıra. “Dönüp yüzüne bakmayacağım, körlüğümle dalga geçmeden bıktım. Kediye de bırak artık, başkaları baksın. Ölecek hayvan senin elinde” dedi.

“Sen kör değilsin, ben körüm” dedim. Güldü. Kahkahası düştü önüme, yemin ederim.

Sonra bir gardiyan seslendi, “Hadi, çıkışa”. “Ben göremiyorum ki” dedim. “Ya bir siktir git, sabahtan beri arıza arıza, hanginizle uğraşayım şaşırdım” dedi. Baktım yüzüne. Kirli beyaz göz-bebekleri vardı. Kirpikleri içtendi.

“Ne baktın kızım”, dedi. “Baktım mı”, dedim. Derinden bir “ehhhh” çekti. Çantamı alıp çıktım. Dışarıda güzel bir akşamüstü vardı. Canım kokoreç istiyordu. Biber kokusu çarpınca burnuma, yolumu seyyarlardan yana çevirdim.

Yoksa öyle olmamış mıydı?

Artık bunu hiç bilmiyorum...

Künye

İmtiyaz Sahibi

Ornis Yayıncılık Tic. Ltd. Şti.

Editör

Mehmet Beydemir

Yayın Kurulu

Mehmet Can Sevinç

Şura Güldaş

Efruze Esra Alptekin

Mehmet Beydemir

Tasarım

Ornis Tasarım Ofisi

İletişim

orniskitap@gmail.com | orniskitap.com

Yayın Türü

Ücretsiz Süreli Yayın

*** Kapak fotoğrafı:** *The Threatened Swan*-Jan Asselijn (1650)

*Ornis Dergi’*de yayımlanan tüm eserlerin her türlü hakkı saklıdır. Kaynak gösterilmeden ve eser sahibinin yazılı izni alınmadan, dergide yer alan içerikler kısmen ya da tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya kamuya iletilemez.

*Ornis Dergi’*de yayımlanan yazı ve çizimler için telif ücreti ödenmez. Dergide yayımlanan yazıların tüm sorumluluğu yazarına aittir.

OTOPSİYOGRAFI

bir yazarın gerçeklerle örülü kurmaca hayatı

1. Anahtar, Kilit, Anah-tar

Aspeldo Sara, yeni yaşı-na girmeden birkaç ay önce, evinin (artık sadece yarısı) kapısını son kez kilitledi. Dışarıda kaldı. Yüzünde hafif, ince bir gülümsemeyle kapıya baktı. Seni anlıyorum, salak, seni anlıyorum, mimikleri dolaştı yüzünde. *İnce düşünmekten bu hale geldik*, derdi kendisiyle dertleşse. Kendisiyle dertleşirdi. Her gün her gün her gün, yorgundu.

Normalde üç kere kilitlenebiliyordu kapı. İki kere kilitledi. Üç kere kilitlenirse, hırsızlar kapıyı daha rahat açabiliyorlarmış. Kiliti kırıp. Çat. İki kere kilitledi bu yüzden. Bu incelik kime? Hırsıza değil, belli. Kendine. Ona değil. O, anlamaz bile hatta. Yine de hiç kilitlememek ya da bir kere kilitlemekten iyidir iki. Matematikten de anladığı yok ya.

Apartmandan çıkıp sağa döndü. Yürüdü. Tekrar sağa. İçimde hiçbir duygu yoktu. İyi ya da kötü. Pozitif ya da negatif. Beyaz ya da siyah. Ak ya da kara. Gündüz ya da gece. Bu hoşuna gitti. Ama, dedi, kendine, dertleşmeden. *Ama bunun farkına bile varmayacak zamanlar da gelecek. Duygum var mı, diye düşünmediğin. Duygum yok, diye düşündüğün. O zaman akış. Gerçek akış. Geçmiş hemen silinir. Geleceği de düşünme. Anda kal. Anda kalamazsan günde, saatte kal.*

Telefonu çaldı. Arayan numara kayıtlı değildi. Sağma sapan ses kaydı reklamların dinletildiği numaralara da benzemiyordu. Biri, birilerinden numarasını almış. Kim?

“Merhaba sayın Sara, ben Tomo. Yaz-Lık dergisinden. Numaranızı Reo Tasho’dan aldım. Yeni sayımız için sizinle bir söyleşi yapmak istiyoruz, eğer müsaitseniz. Yüz yüze de olabilir, e-posta üzerinden sorularımızı da gönderebiliriz... Sizin için nasıl uygun olursa tabii...”

Bir kedi dolanıyordu ayaklarında. Miyav miyav miyav... *Sus. Telefondayım, kör müsün?* Miyav miyav miyav. *Senin istediğin şey yok bende, mama da yok su da. Sus.* Miyav miyav miyav!

“Alo? Şey, sesim geliyor mu acaba?”

Telefonu kediye uzattı, eğilip. Miyav miyav miyav... Ekranı yaladı kedi, ufak ufak. Nasıl beceriyorsa, hoparlöre alıyor konuşmayı ekranı yalarkan.

“Alo”Miyav“Sesiniz”Miyav“Gelmiyor”Miyav“Alo”-Miyav

Kedi bir türlü telefonu kapatmayı beceremiyor.

Ayağa kalkıyor. Kedi de umduğunu bulamayıp uzaklaşıyor.

“Merhaba Tomo Hanım,

kusura bakmayın, çekmedi bir an telefon, hangi dergi demiştiniz, hmm, olabilir tabii, sevinirim, evet, yok yok, hafta sonu değil belki ama, aa, yakın sayılırız, akşam altıdan sonra, pazartesi, tabii, gün içinde haberleşiriz mutlaka, bir aksilik olmazsa, kaydedim numaranızı, bilmem, yani çok gerek yok ama isterseniz gönderin tabii, evet, yeni baskısı yok, bende bile, PDF olarak, bakayım tabii sorun değil, yazın bana mail adresinizi, ben teşekkür ederim, ne demek, iyi günler size de, güle güle.”

İlk kitabı, kaç sene oldu. “Tümki-taplarınızı okudum ama ilki kitabınızı bulamadım hiçbir yerde,” demişti telefondaki genç kız sesi. Çok hızlı konuşuyordu. Dili yorma, dili yorma. Konuşurken de yazarken de. İnsanı insan yapan en büyük özellik bu. Konuşmak. Dil. Lisan. Lisan-ı münasip. Kelimeler. Güzel konuşmalı, sakın. Güzel yazmalı, anlam. Çağımız iletişim çağı. Çağıydı. Şimdi herkes meşgul, ama ben pat diye açarım telefonumu. Kim olduğunu bile bilmeden. Şimdiye kadar kimseyi meşgule almadım.

Suratına telefon kapatmamıştı kimsenin. Amaaaaaan açamayacağım şimdi sonra geri ararım, dememişti. Küçük başarılar, kimsenin alkışlamayacağı vefalar biriktirmişti.

Yok, kendini acındırmak yok. Kendini, kendine acındırmak hele hiç yok. Sen bir portakal ağacısın.

Şimdi bir başka kapının önündeydi. Uzun süre de bu kapının önünde bulacaktı kendini. Bu kapının arkasında. Bu kapıyı açacaktı, bu kapıyı kapatacaktı.

Anahtarlarını cebimden çıkardı. Çıt. Kilitli değildi kapı.

Kapımı kilitlemeyeceğim. Hırsızlar için bir incelik.

2. Hırsız, Ayıp, Hırsız

Hırsızlık nedir bilmiyordu Aspeldo. Henüz.

Annesi, ceplerinin şişkinliğine bir anlam veremiyor. Ne var cebinde? Oyuncak. Annesinin teyzesinin kızının oğlunun oyuncakları. Çok hoşuna gitti, Aspeldo da minik ceplerini o minik minik oyuncaklarla doldurdu. Ne var yani? Yok, haber de vermedi kimseye. Annesinin teyzesinin kızının oğlunun da haberi yok bundan, annesinin teyzesinin kızının da haberi yok, annesinin teyzesi zaten hayatta değil. Annesi de ölecek Aspeldo’nun ama bu bilgiye de sahip değil daha. Ölüm bir hırsızlık.

Bunu daha sonra birkaç kere daha yaptı Aspeldo. Eğer bir şey hoşuna gidiyorsa, onun olabilirdi. O şeyin onun olması, aynı zamanda başkasının da olmasına engel miydi? Asıl kaçırdığı nokta buydu.

Babasıyla yürüyordu bir gün. Nereden gelip nereye gidiyorlardı, hatırlamıyor şimdi. *Çocuğum o zamanlar ve en azından buna hakkım var, artık.* Kazıkazan alıyor babası. Belki de ona çektiriyor. Kazıyor hemen oracıkta ve ortalama bir ikramiye kazanıyor. Kazanıyorlar. Kazılmış ve kazanılmış kazıkazanı anında nakit paraya çeviriyor biletçi. Piyango ne demek bilmiyor ama bu güvercini bir yerlerden tanıyor. *Demokratik Sol* da buna benziyor. Kazandıkları parayla, babası bir lamba cinine dönüşüyor. *Dileyeyim ondan ne dilersem!*

Bir çocuk ne diler? Oyuncak. Ninja Kaplumbağa seviyor Aspeldo, en çok da Donatello’yu. *Do* ile başladığı ol-

duğu için mi, bilmiyor. Üst kat komşularının oğlu, arkadaşı, Leonardo’yu seviyor ve oyuncağı var. Hâlbuki adı *le* ile bitmiyor.

Daha okuma yazmayı yeni öğrenmişim ama yazar olacak çocuğum işte, etrafımdaki kimsede beni keşfedecek entelektüel birikim yok. Babam okuma yazmayı askerde öğrenmiş. Annem çok güzel hamur kızartır. Dedem mezarcı. Anneannem terzi. Ablalarımın çok sonraları tanışacağım.

Hemen oynayacak bulunuyor, Ninja Kaplumbağa figür oyuncakları, Donatello, sopası, harika. Kumar illetine o gün tövbe ediyor, Aspeldo.

Hırsızlık, işte bu oyuncağının kaybolmasıyla hayatına giriyor. Çünkü Aspeldo’ya kalırsa kaybolan bir şey yoktu. *Hiçbir şey yoktan var olmaz, var olan bir Donatello yok olmaz.* Üst kat komşularının oğlu çaldı onu. Leonardo eskimişti çünkü. Yer yer boyası dökmüştü. *Benim oyuncağımı çalmıştı işte, yepyeni.*

Kendine şu soruyu çok sonraları sordu: *Sen çalarken çalmak olmuyordu da o çocukcağız çalınca mı hırsızlık oluyordu?*

Bencilsin. Kibirlisin. Dünya senin etrafında dönüyor. *Bundan korkmalısın.* Sen bir hiçsin. İzin ver artık sende çalanlara. Sen, kimsin de senden çalan hırsızlık yapmış olsun? Sen senin misin?

Felsefe diyorlarmış buna, böyle sorular sorup da.

Descartes’in bir sözüyle, Morrisey’in bir şarkısının karşılaştırmalı okumasını yaptığı bir yazı yazmıştı Aspeldo, liselerarası felsefe olimpiyatlarında. *Keşke biri o yazıyı bir yerlerden bulup çıkartsa.*

Hırsızlık yaptığının farkına varmadan çaldığı şeyler oyuncaklarla da sınırlı değildi, o zamanlar. Çok kitap çaldı, dergi çaldı. Çocuktuk. Bir dağıtım şirketinin deposu vardı hemen iki apartman ilerilerinde. Arkadaşlarıyla orayı bir şekilde keşfetmişti. Bir sürü kitap, dergi vardı bu depoda. Dergilerin üzerinde tarihleri yazıyordu ve hepsi eskiydi. İki ay öncesinin ya da hadi diyelim en fazla bir sene öncesinin tarihi yazıyordu. Demek ki bu dergiler bir işe yaramazdı. Kitaplar da. Kurunun yanındaki yaş. *Yazar olacak çocuğum dedim ya, iyi bir yazar öncelikle iyi bir okur olmalı ve bu dergilerle kitaplar da onun olmalı.*

Alıyor. Hem ortalıkta da kimse yok pek.

Fakat bu kadar kitap ve dergi bir yerden sonra fazla gelmeye başlamıştı Aspeldo ve arkadaşlarına. Çocuk dergileri ve çocuk kitaplarını alıyorlardı sadece o depodan ama onlar bile o kadar fazlaydı ki... Ne yapalım? Her çocuğun içinde yaşayan o tüccar uyanmıştı içlerinde ve arkadaşlarıyla işporta tezgâhı açıp bu kitaplarla dergileri satmaya başlamışlardı. *Sattık mı peki, hiç hatırlamıyorum. Zaten ticaretten anlamadığımı da çoktan anlamıştım o zamanlar.*

Üst komşularının üst komşusu, yani üst üst komşularının oğlu bir abi vardı. *Üst üst abi.* Liseye gidiyordu ve Aspeldo ona bakıp, *vay be* diyordu. *Vay be, ben de bir zaman gelecek üst üst abim gibi bir abi mi olacağım! Çok uzak. Çok yakın. Hem onun gibi kaleci de olurdum.* Yazar olacak çocuklar kaleci olurlar.

Üst üst abi ve onun arkadaşları abiler, alt alt çocukların dergi ve kitap hırsızlığının farkına varınca onlardan ricacı olmuşlardı. O dergilerin arasında, siyah poşetlerin içinde olan

başka dergiler var mıydı depoda? Vardı. Depoya gidip dergi ve kitap aldıkları, yani çaldıkları bir zaman acaba... Acaba o siyah poşetteki dergilerden de alabilirler miydi, yani çalabilirler miydi? *Tabii ki.* Teşekkürler.

Neydi bu siyah poşet içindeki dergiler? Bir şey görünmüyordu ki... *Buyrunuz üst üst abi ve diğer üst üst abiler.* Ne kadar da sevindiler!

Merak kediye her zaman öldürmüyordu. Yazar olacak çocuk, bu dergileri de okurdu. Apartmanın arka bahçesinde, bir köşe bulup kendine, yırttı Aspeldo siyah poşetini derginin. İçinde bir sürü kadın ve erkek fotoğrafı vardı. Herkes çıplaktı. Daha önce çıplak insanlar görmemişti Aspeldo. Garip. *Daha önce cinsel organlar da görmedim. Hatta bazı organların cinsel olduğunu daha bilmiyorum bile. Meme-ler de mi cinsel organ?* Bir ara bunu çok düşünmüştü.

Fotoğraflar hiç ilgisini çekmedi. Aspeldo’nun ilgisini yazılar çekiyordu. Her nerede görse o kara kara harfleri, okumadan duramıyordu. Ağzından sular akıyordu bazen bir mezar taşını okurken, bazen bir apartmanın adını okurken, bazen bir gazete parçasındaki bir yazıyı okurken, bazen... Ama anlamıyordu bu okuduklarını. *Adam var kadın var, soyunuyorlar, bir şeyler, ateşli bir şeyler, inlemeler. Geçmiş olsun. Sevmemiş seni. Hem de çok kılınsınız.*

Aspeldo’dan başka birkaç arkadaşı da okudu bu dergileri. Hoşlarına gitmiş gibi yaptılar.

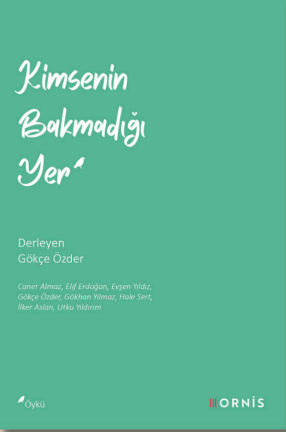
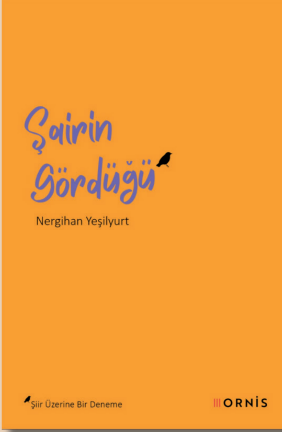
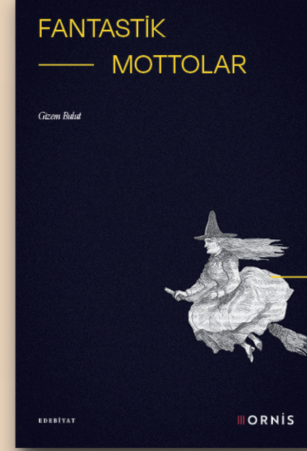
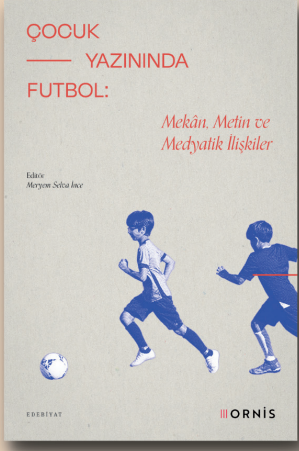
Bir arkadaşım, o yıllarda bir şey anlatmıştı. Ona da ablası anlatmış. Bir yere gitmiş ablası. Biriyle bir yere gitmiş. Bir şeyler yapmışlar. Şapka takıyormuşsun, sonra sulu bir kaydıraktan kayıyormuşsun. Çok zevkliymiş. Büyüyünce biz de gidermişiz.

Yine bir gün, dergi ve kitap mağarasındaki ganimetleri toplamak için bulvara paralel apartmanların arka bahçelerini ayıran yarım metrelik duvarları atlaya atlaya varmışlardı hedeflerine. Kaç kişilerdi? Belki dört, belki beş. *Ama bu son yağma günümüz-müş meğer.* Normalde kimselerin olmadığı depodan, birdenbire bir sayha yükseliverdi. *Bıyıklı olduğuna yemin edebilirim bu sesin.* Küfürler ediyor, çocukların siktirip gitmeleri hakkında dileklerini dillendiriyordu.

İçinde Aspeldo’nun da olduğu birkaç çocuk kaçmaya başlamıştı bile. Duvarlardan atlaya atlaya. *Ama ardımızda kalanlar vardı. Ya onlar yakalanırsa? Hırsızlık, yedi ölümcül günahtan kaçınıcı?*

Dönüp de ardına bakınca Aspeldo... Hatırladığı görüntü berrak bir rüya gibi halen zihnindeydi: O bıyıklı sesin sahibi amca, turuncu renkte bir bahçe hortumunu kavramış, o hortumu geride kalan bir iki arkadaşının sırtında kırbaç misali...

Okumayı sevdirdi bana her şey. Her şeye rağmen.



kitapla buluşmanın
en kolay yolu

kitapyurdu.com

||| ORNİS